

Zadeva C-446/04

Test Claimants in the FII Group Litigation

proti

Commissioners of Inland Revenue

(Predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložilo High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division)

„Svoboda ustanavljanja – Prosti pretok kapitala – Direktiva 90/435/EGS – Davek od dohodkov pravnih oseb – Razdelitev dividend – Preprečevanje ali zmanjševanje verižnega obdavčevanja – Oprostitev – Dividende, prejete od družb, ki so rezidentke druge države članice ali tretje države – Davčni odbitek – Akontacija davka od dohodkov pravnih oseb – Enako obravnavanje – Tožba za vračilo ali odškodninska tožba“

Povzetek sodbe

1. *Prosto gibanje oseb – Svoboda ustanavljanja – Prosti pretok kapitala – Davčna zakonodaja*
(člena 43 ES in 56 ES)
2. *Prosto gibanje oseb – Svoboda ustanavljanja – Prosti pretok kapitala – Davčna zakonodaja*
(člena 43 ES in 56 ES)
3. *Prosti pretok kapitala – Omejitve – Davčna zakonodaja*
(člen 56 ES)
4. *Prosto gibanje oseb – Svoboda ustanavljanja – Prosti pretok kapitala – Davčna zakonodaja*
(člena 43 ES in 56 ES)
5. *Prosto gibanje oseb – Svoboda ustanavljanja – Prosti pretok kapitala – Davčna zakonodaja*
(člena 43 ES in 56 ES)
6. *Prosto gibanje oseb – Svoboda ustanavljanja – Davčna zakonodaja*
(člen 43 ES)
7. *Prosto gibanje oseb – Svoboda ustanavljanja – Prosti pretok kapitala – Davčna zakonodaja*
(člena 43 ES in 56 ES)
8. *Prosti pretok kapitala – Omejitve pretoka kapitala v tretje države ali iz njih*
(člena 56 ES in 57(1) ES)

9. *Pravo Skupnosti – Pravice, podeljene posameznikom – Kršitev države članice – Obveznost povrnitve škode, povzročene posameznikom*

10. *Pravo Skupnosti – Pravice, podeljene posameznikom – Kršitev države članice – Obveznost povrnitve škode, povzročene posameznikom*

1. Člena 43 ES in 56 ES je treba razlagati tako, da mora država članica, v kateri je glede dividend, ki so jih rezidentom izplačale družbe rezidentke, v veljavi sistem za preprečevanje in zmanjševanje verižnega obdavčevanja ali ekonomskega dvojnega obdavčevanja, priznati enako obravnavanje za dividende, ki so jih družbe nerezidentke izplačale rezidentom.

(Glej točko 72 in točko 1 izreka.)

2. Člena 43 ES in 56 ES ne nasprotujeta zakonodaji države članice, ki določa oprostitev od davka od dohodkov pravnih oseb za dividende, ki jih družba rezidentka prejme od druge družbe rezidentke, medtem ko so s tem davkom obdavčene dividende, ki jih prejme družba rezidentka od družbe nerezidentke, v kateri ima družba rezidentka najmanj 10 % glasovalnih pravic, in v tem zadnjem primeru prizna davčni odbitek iz naslova davka, ki ga je družba razdeljevalka dividend dejansko plačala v državi članici, v kateri je rezidentka, če davčna stopnja za tuje dividende ni višja od davčne stopnje, ki se uporablja za domače dividende, in če je davčni odbitek najmanj enak znesku, ki je bil plačan v državi članici družbe razdeljevalke dividend, in največ tolikšen kot znesek obdavčitve, ki se uporablja v državi članici družbe prejemnice dividend.

Samega dejstva – da sistem odbitka v primerjavi s sistemom oprostitve nalaga davčnim zavezancem dodatna upravna bremena, ker je treba dokazati znesek dejansko plačanega davka v državi, v kateri je družba razdeljevalka dividend rezidentka – ni mogoče šteti za različno obravnavanje, ki je v nasprotju s svobodo ustanavljanja ali prostim pretokom kapitala, ker so posamezna upravna bremena, ki so naložena družbam rezidentkam prejemnicam tujih dividend, nujno povezana z delovanjem sistema davčnega odbitka.

(Glej točke 53, 60, 73 in točko 1 izreka.)

3. Člen 56 ES nasprotuje zakonodaji države članice, ki določa oprostitev od davka od dohodkov pravnih oseb za dividende, ki jih družba rezidentka prejme od druge družbe rezidentke, medtem ko s tem davkom obdavči dividende, ki jih družba rezidentka prejme od družbe nerezidentke, v kateri ima manj kot 10 % glasovalnih pravic, ne da bi ji priznala davčni odbitek iz naslova davka, ki ga je družba razdeljevalka dividend dejansko plačala v državi, v kateri je rezidentka.

Tako različno obravnavanje namreč predstavlja omejitev prostega pretoka kapitala, saj uinkuje tako, da družbe rezidentke zadevne države članice odvrta od kapitalskih naložb v družbe s sedežem v drugi državi članici. Poleg tega uinkuje ta zakonodaja omejevalno proti družbam s sedežem v drugih državah članicah, ker jim preprečuje pridobivanje kapitala v zadevni državi članici.

Ne glede na dejstvo, da ima država članica vsekakor na voljo različne možne sisteme za preprečevanje ali zmanjšanje verižnega obdavčevanja razdeljenega dobička, morebitne težave pri doloanju dejansko plačanega davka v drugi državi članici ne morejo upravičevati take ovire za prosti pretok kapitala, kot je ovira, ki izhaja iz navedene zakonodaje.

(Glej točke 64, 65, 70, 74 in točko 1 izreka.)

4. Člena 43 ES in 56 ES nasprotujeta zakonodaji države članice, ki družbi rezidentki, ki je od

druge družbe rezidentke prejela dividende, omogoča, da od zneska, ki ga mora kot akontacijo plačati prva družba iz naslova davka od dohodkov pravnih oseb, odbije znesek navedenega davka, ki ga je druga družba plačala kot akontacijo, medtem ko v primeru družbe rezidentke, ki je prejela dividende družbe nerezidentke, tako odbijanje ni dovoljeno glede davka, ki ustreza razdeljenemu dobičku, ki ga je slednja plačala v državi, v kateri je rezidentka.

Ta metoda v praksi pripelje do tega, da se družba, ki je prejela tuje dividende, obravnava manj ugodno kot družba, ki je prejela domače dividende. Pri poznejši razdelitvi dividend je namreč za prvo družbo določena obveznost plačila akontacije davka od dohodkov pravnih oseb v celoti, medtem ko jo mora druga družba plačati le toliko, kolikor razdelitev delnic, izplačanih njenim delničarjem, presega tisto, ki jo je prejela sama.

Dejstvo, da ni treba plačati akontacije davka od dohodkov pravnih oseb, pa predstavlja prednost z vidika likvidnosti, ker lahko zadevna družba obdrži zneske, ki bi jih sicer morala plačati iz naslova akontacije davka od dohodkov pravnih oseb do trenutka, ko zapade obveznost plačila davka od dohodkov pravnih oseb.

Takega različnega obravnavanja tudi ni mogoče upravičiti s potrebo po ohranitvi usklajenosti davčnega sistema, ki velja v zadevni državi članici zato, ker obstaja neposredna zveza med podeljeno davčno ugodnostjo, to je med davčnim odbitkom, ki se prizna družbi rezidentki, ki je prejela dividende od druge družbe rezidentke, in nadomestnim davčnim dolgom, to je akontacijo davka od dohodkov pravnih oseb, ki jo je slednja plačala ob tej razdelitvi dividend. Potreba po taki neposredni zvezi bi namreč vodila naravnost do priznanja iste ugodnosti družbam, ki so prejele dividende od družb nerezidentk, ker so slednje tudi v državi, v kateri so rezidentke, dolžne plačati davek od dohodkov pravnih oseb od razdeljenega dobička.

(Glej točke 84, 86, 93, 112 in točko 2 izreka.)

5. Člena 43 ES in 56 ES ne nasprotujeta zakonodaji države članice, ki določa, da vsaka olajšava, ki jo uživa družba rezidentka prejemnica tujih dividend iz naslova v tujini plačane davka, zniža znesek davka od dohodkov pravnih oseb, od katerega lahko odbije davek od dohodkov pravnih oseb, ki je bil plačan kot akontacija zaradi poznejše razdelitve dividend delničarjem.

Dejstvo, da se družbi, prejemnici tujih dividend, ki je deležna olajšave iz naslova tujega davka, zniža znesek davka od dohodkov pravnih oseb, od katerega je lahko odbita presežna akontacije davka od dohodkov pravnih oseb, bi pripeljalo do diskriminacije med tako družbo in družbo prejemnico domačih dividend samo, če ta prva družba dejansko ne bi imela na voljo istih sredstev kot druga družba za odbitje presežne akontacije davka od dohodkov pravnih oseb od zneska iz naslova davka od dohodkov pravnih oseb.

(Glej točke 120, 125, 138 in točko 3 izreka.)

6. Člen 43 ES nasprotuje zakonodaji države članice, ki družbi rezidentki omogoča, da na odvisne družbe rezidentke prenese znesek davka od dohodkov pravnih oseb, plačane kot akontacija, ki ga ni mogoče odbiti od davka od dohodkov pravnih oseb, ki ga mora ta prva družba plačati iz naslova danega obračunskega leta ali prejšnjih ali poznejših obračunskih let, da bi ga te odvisne družbe lahko odbile od davka od dohodkov pravnih oseb, ki so ga dolžne plačati, družbi rezidentki pa ne omogoča, da bi tak znesek prenesla na odvisne družbe nerezidentke v primeru, v katerem bi bile v tej državi članici obdavčene od dobička, ki so ga v njej ustvarile.

(Glej točko 139 in točko 3 izreka.)

7. Člena 43 ES in 56 ES nasprotujeta zakonodaji države članice, ki medtem ko družbe rezidentke, ki delnišarjem razdelijo dividende, ki izhajajo iz prejetih domaših dividend, oprosti plašila akontacije davka od dohodkov pravnih oseb, daje družbam rezidentkam, ki delnišarjem razdelijo dividende, ki izhajajo iz prejetih tujih dividend, možnost, da se odlošijo za ureditev, ki jim omogoča vrašilo davka od dohodkov pravnih oseb, plašanega kot akontacija, vendar na eni strani te družbe zavezuje, da plašajo navedeni davek kot akontacijo in da nato zahtevajo njegovo vrašilo, in na drugi strani ne določa davšnega odbitka za njihove delnišarje, medtem ko bi ga ti prejeli v primeru razdelitve, ki bi jo opravila družba rezidentka na podlagi domaših dividend.

Čeprav je res, da mora imeti država članica na voljo šas za to, da lahko pri dološanju zneska, ki ga je na koncu treba plašati iz naslova davka od dohodkov pravnih oseb, upoštevava vse davke, ki so že bili odmerjeni od razdeljenega dobiška, pa to ne more upravišiti zakonodaje, ki družbi rezidentki, ki je deležna razdelitve tujih dividend, nikakor ne omogoča, da bi od zneska iz naslova akontacije davka od dohodkov pravnih oseb odbila davek, ki je bil odmerjen od v tujini razdeljenega dobiška, medtem ko je pri domaših dividendah navedeni znesek po uradni dolžnosti odbit od davka, ki ga je, čeprav le kot akontacijo, plašala družba rezidentka razdeljevalka dividend.

Glede okoliššine, da navedena zakonodaja ne določa davšnega odbitka za delnišarje družb rezidentk, ki razdelijo dividende, ki izvirajo iz tujih dividend, nevarnost dvojnega obdavševanja ne obstaja samo v primeru dividend, ki jih izplaša družba rezidentka, ki je zavezana za plašilo akontacije davka od dohodkov pravnih oseb od svojih razdelitev dividend, ampak tudi v primeru dividend, ki jih je izplašala družba nerezidentka, za katere dobišek je v državi, v kateri je rezidentka, tudi dološen davek od dohodkov pravnih oseb po stopnji in v skladu s pravili, ki se v njej uporabljajo.

(Glej toške 156, 158, 159, 172, 173 in toško 4 izreka.)

8. Člen 57(1) ES je treba razlagati tako, da kadar je pred 31. decembrom 1993 država članica sprejela zakonodajo, ki vsebuje omejitve pretoka kapitala v tretje države ali iz njih, ki jih prepoveduje Člen 56 ES, in po tem datumu sprejme ukrepe, ki so, čeprav tudi pomenijo omejitve navedenega pretoka, v bistvu enaki kot v prejšnji zakonodaji ali samo zmanjšujejo ali odstranjujejo oviro za izvrševanje pravic in svobod Skupnosti, ki je bila določena v prejšnji zakonodaji, Člen 56 ES ne nasprotuje temu, da se ti ukrepi uporabljajo za tretje države, kadar se uporabljajo za pretok kapitala, ki se nanaša na neposredne naložbe, tudi na naložbe v nepremišnine, ustanavljanje, opravljanje finanšnih storitev ali na sprejem vrednostnih papirjev na trge kapitala. Glede na to deležev v družbi, ki niso prevzeti z namenom vzpostavitve ali ohranjanja trajnih in neposrednih gospodarskih povezav med delnišarjem in to družbo in delnišarju ne omogoajo, da bi ušinkovito sodeloval pri upravljanju družbe ali njenem obvladovanju, ni mogoše šteti za neposredne naložbe.

(Glej toško 196 in toško 5 izreka.)

9. Kadar ni ureditve Skupnosti, notranji pravni red vsake države članice dološi pristojna sodišša in postopkovna pravila za pravna sredstva, ki zagotavljajo varovanje pravic, ki jih upravišeni subjektom daje pravo Skupnosti, vkljušno z opredelitvijo tožb, ki jih pri nacionalnih sodišših vložijo oškodovanci. Nacionalna sodišša pa so dolžna zagotavljati, da imajo upravišeni subjekti ušinkovito pravno sredstvo, ki jim omogoča, da jim je vrnjen neupravišeno obrašunani davek ali s tem davkom neposredno povezani zneski, ki so bili tej državi članici plašani ali jih je zadržala.

Glede druge škode, ki bi jo utrpela oseba zaradi kršitve prava Skupnosti, za katero je odgovorna država članica, pa je treba ugotoviti, da je ta država članica dolžna povrniti škodo pod pogoji iz

sodne prakse Sodišča, in sicer da kršeno pravno pravilo podeljuje posameznikom pravice, da je kršitev dovolj resna in da obstaja neposredna vzročna zveza med kršitvijo obveznosti države in škodo, ki so jo utrpeli oškodovanci, kar pa ne izključuje tega, da je na podlagi nacionalnega prava mogoče ugotoviti odgovornost države na podlagi manj omejenih pogojev.

Brez poseganja v pravico do odškodnine, katere neposredna podlaga je pravo Skupnosti, kadar so navedeni pogoji iz sodne prakse izpolnjeni, mora posledice povzročene škode država odpraviti v okviru nacionalnih predpisov o odgovornosti pri čemer pogoji, ki so jih določile nacionalne zakonodaje na področju povrnitve škode, ne smejo biti manj ugodni od pogojev za podobne zahtevke, ki so nacionalne narave, in ne smejo biti oblikovani tako, da v praksi onemogočijo ali preveč otežijo pridobitev odškodnine

(Glej točke 209, 219, 220 in točko 6 izreka.)

10. Za ugotovitev, ali obstaja dovolj resna kršitev prava Skupnosti, zaradi katere je lahko država članica odgovorna za škodo, povzročeno posameznikom, je treba upoštevati vse dejavnike, ki so značilni za primer, ki je bil predložen nacionalnemu sodišču. Ti dejavniki obsegajo med drugim stopnjo jasnosti in natančnosti kršenega pravila, namernost ali nenamernost storjene neizpolnitve ali povzročene škode, opravičljivost ali neopravičljivost morebitne nepravilne uporabe prava in okoliščino, da so lahko ravnanja institucije Skupnosti prispevala k sprejetju ali ohranitvi nacionalnih ukrepov ali prakse, ki so v nasprotju s pravom Skupnosti.

Vsekakor je kršitev prava Skupnosti očitno resna, kadar ni bila odpravljena kljub temu, da je bila razglašena sodba, v kateri je bila ugotovljena očitna neizpolnitev, sodba o vprašanju za predhodno odločanje ali ustaljena sodna praksa Sodišča na zadevnem področju, iz katerih izhaja, da je obravnavano ravnanje kršitev.

Na področju, kot je neposredna obdavčitev, mora nacionalno sodišče presoditi prej navedene dejavnike, zlasti stopnjo jasnosti in natančnosti kršenih pravil ter opravičljivost ali neopravičljivost morebitne nepravilne uporabe prava ob upoštevanju dejstva, da so bile posledice, ki izhajajo iz prostega pretoka, ki jih zagotavlja Pogodba, le postopno pojasnjene, zlasti z navedenimi, ki jih je določilo Sodišče.

(Glej točke 204, od 213 do 215, 217.)

SODBA SODIŠČA (veliki senat)

z dne 12. decembra 2006(*)

„Svoboda ustanavljanja – Prosti pretok kapitala – Direktiva 90/435/EGS – Davek od dohodkov pravnih oseb – Razdelitev dividend – Preprečevanje ali zmanjševanje verižnega obdavčevanja – Oprostitev – Dividende, prejete od družb, ki so rezidentke druge države članice ali tretje države – Davčni odbitek – Akontacija davka od dohodkov pravnih oseb – Enako obravnavanje – Tožba za vračilo ali odškodninska tožba“

V zadevi C-446/04,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 234 ES, ki ga je vložilo High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division (Združeno kraljestvo) z odločbo z dne 13. oktobra 2004, ki je na Sodišču prispela 22. oktobra 2004, v postopku

Test Claimants in the FII Group Litigation

proti

Commissioners of Inland Revenue,

SODIŠČE (veliki senat),

v sestavi V. Skouris, predsednik, P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas, K. Lenaerts (poročevalec), P. Kūris in E. Juhász, predsedniki senatov, J. N. Cunha Rodrigues, G. Arestis, A. Borg Barthet in M. Ilešić, sodniki,

generalni pravobranilec: L. A. Geelhoed,

sodna tajnica: K. Sztranc, administratorka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 29. novembra 2005,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za Test Claimants in the FII Group Litigation G. Aaronson, QC, ter P. Farmer in D. Cavender, barristers, po pooblastilu S. Whiteheada in M. Andersona, solicitors,
- za vlado Združenega kraljestva sprva E. O'Neill, nato C. Gibbs, zastopnici, skupaj z G. Barlingom, QC, D. Ewartom in S. Stevens, barristers,
- za Irsko D. O'Hagan, zastopnik, skupaj z G. Clohessy, BL, in A. Collinsom, SC,
- za Komisijo Evropskih Skupnosti R. Lyal, zastopnik,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 6. aprila 2006

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago členov 43 ES in 56 ES ter členov 4(1) in 6 Direktive Sveta 90/435/EGS z dne 23. julija 1990 o skupnem sistemu obdavčitve matičnih družb in odvisnih družb iz različnih držav članic (UL L 225, str. 6).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med družbami rezidentkami Združenega kraljestva in Commissioners of Inland Revenue (davčna uprava Združenega kraljestva) zaradi davčnega obravnavanja dividend, prejetih od družb, ki niso rezidentke te države članice.

Pravni okvir

Skupnostna ureditev

3 Člen 4(1) Direktive 90/435 v prvotni različici določa:

„Kadar matična družba prejme distribuirani dobiček iz naslova svoje povezave z odvisno družbo,

razen če gre slednja v likvidacijo, se država mati?ne družbe bodisi:

- vzdrži obdav?enja tega dobi?ka ali
- ta dobi?ek obdav?i in hkrati dovoli mati?ni družbi, da odbije od zneska izra?unanega davka del korporacijskega davka, ki se nanaša na ta dobi?ek in ga je pla?ala odvisna družba, in če je primerno, znesek pri viru odtegnjenega davka, ki ga je odmerila država ?lanica, v kateri je odvisna družba rezidentka, na podlagi odstopanj, predvidenih v ?lenu 5, do višine zneska ustreznega notranjega davka.“

4 V skladu s ?lenom 6 te direktive država ?lanica mati?ne družbe ne sme naložiti [...] pri viru odtegnjenega davka na dobi?ek, ki ga ta družba prejme od odvisne družbe.

5 ?len 7 Direktive 90/435 dolo?a:

„1. Izraz ‚pri viru odtegnjeni davek‘, kot je uporabljen v tej direktivi, ne pokriva akontacije ali predpla?ila (précompte) korporacijskega davka državi ?lanici odvisne družbe v zvezi z distribucijo dobi?ka njeni mati?ni družbi.

2. Ta direktiva ne vpliva na uporabo notranjih ali na sporazumih temelje?ih dolo?b, ki so namenjene odpravi ali zmanjšanju ekonomskega dvojnega obdav?evanja dividend, zlasti dolo?b, ki se nanašajo na pla?ilo odbitkov za že pla?ane davke prejemnikom dividend.“

Nacionalna ureditev

6 Na podlagi veljavne dav?ne zakonodaje Združenega kraljestva je treba od dobi?ka, ki ga med obra?unskim letom ustvari vsaka družba rezidentka v tej državi ?lanici in vsaka družba, ki ni rezidentka, ampak v njej opravlja komercialno dejavnost prek podružnice ali poslovne enote, pla?ati davek od dohodkov pravnih oseb v navedeni državi.

7 Združeno kraljestvo Velika Britanija in Severna Irska o d leta 1973 uporablja dav?ni sistem, imenovan „sistem delnega odbitka“, v skladu s katerim se, kadar družba rezidentka razdeli dobi?ek, da bi se izognila ekonomskemu dvojnemu obdav?evanju, del davka od dohodkov pravnih oseb, ki ga je pla?ala ta družba, odbije od obveznosti njenih delni?arjev. Ta sistem je do 6. aprila 1999 temeljil, prvi?, na akontaciji davka od dohodkov pravnih oseb, ki jo je pla?ala družba razdeljevalka dividend in, drugi?, na dav?nem odbitku, podeljenem delni?arjem prejemnikom dividend, in, kar zadeva družbe prejemnice dividend rezidentke Združenega kraljestva, na oprostitvi davka od dohodkov pravnih oseb od dividend, prejetih od družbe, ki je tudi rezidentka te države ?lanice.

Akontacija davka od dohodkov pravnih oseb

8 Družba rezidentka Združenega kraljestva, ki svojim delni?arjem izpla?a dividende, je v skladu s ?lenom 14 Income and Corporation Taxes Act 1988 (zakona iz leta 1988 o dohodnini in o davkih od dohodkov pravnih oseb, v nadaljevanju: ICTA), v razli?ici, ki se je uporabljala v obdobju dejanskega stanja v postopku v glavni stvari, dolžna pla?ati akontacijo davka od dohodkov pravnih oseb („advance corporation tax“, v nadaljevanju: ACT), ki se izra?una od zneska ali vrednosti opravljene razdelitve.

9 Družba ima pravico, da v dolo?enem obsegu odbije ACT, ki je bila pla?ana iz naslova razdelitve, opravljene v danem obra?unskem letu, od zneska, ki ga je dolžna pla?ati iz naslova davka od dohodkov pravnih oseb („mainstream corporation tax“) v tem obra?unskem letu. Če dav?ni dolg družbe iz naslova davka od dohodkov pravnih oseb ne zadostuje za to, da bi se ACT odbila v celoti, se lahko presežek ACT prenese bodisi na prejšnje ali poznejše obra?unsko leto

bodisi na od te družbe odvisne družbe, ki jo lahko odbijejo od zneska, ki so ga same dolžne plažati iz naslova davka od dohodkov pravnih oseb. Odvisne družbe, na katere se lahko prenese presežna ACT, so lahko le odvisne družbe rezidentke Združenega kraljestva.

10 Skupina družb Združenega kraljestva se lahko odloži tudi za sistem obdavčenja skupine, ki družbam pripadnicam te skupine omogoča, da plažilo ACT odložijo do takrat, ko zažne matižna družba te skupine razdeljevati dividende. Ta sistem, ki je bil predmet sodbe z dne 8. marca 2001 v združenih zadevah Metallgesellschaft in drugi (C-397/98 in C-410/98, Recueil, str. I-1727), pa v tej zadevi ni predmet obravnave.

Položaj delničarjev rezidentov, prejemnikov dividend družb rezidentk

11 Člen 208 ICTA določa, da kadar družba rezidentka Združenega kraljestva prejme dividende družbe, ki je tudi rezidentka te države članice, iz naslova teh dividend ni zavezana za plažilo davka od dohodkov pravnih oseb.

12 Poleg tega v skladu s členom 231(1) ICTA vsaka razdelitev dividend ene družbe rezidentke drugi družbi rezidentki, od katere je treba plažati ACT, privede v korist te druge družbe rezidentke do davčnega odbitka, ki je enak deležu zneska ACT, ki ga je plažala prva družba. Na podlagi člena 238(1) ICTA sestavljata pri družbi prejemnici dividend prejeta dividenda in davčni odbitek skupaj „oproženi naložbeni dohodek“ („franked investment income“ ali „FII“).

13 Družba rezidentka Združenega kraljestva, ki je od druge družbe rezidentke prejela dividende, katerih razdelitev je privedla do pravice do davčnega odbitka, lahko vzame znesek ACT, ki ga je plažala ta druga družba, in ga odbije od zneska ACT, ki ga mora plažati sama, ko svojim delničarjem razdeli dividende, tako da plaža ACT samo za razliko.

14 Fizična oseba, ki prebiva v Združenem kraljestvu, je v skladu z lestvico F iz ICTA zavezana za dohodnino od dividend, ki jih prejme od družbe rezidentke te države članice. Vendar ima pravico do davčnega odbitka, ki je enak deležu zneska ACT, ki ga je plažala ta družba. Ta davčni odbitek se lahko odbije od zneska, ki ga ta oseba dolguje iz naslova dohodnine od dividend, lahko pa se ga izplaža v gotovini, če presega znesek obdavčitve te osebe.

Položaj delničarjev rezidentov, prejemnikov dividend družb nerezidentk

15 Kadar prejme družba rezidentka Združenega kraljestva dividende družbe, ki je rezidentka zunaj Združenega kraljestva, je iz naslova teh dividend zavezana za davek od dohodkov pravnih oseb.

16 V takem primeru družba prejemnica navedenih dividend nima pravice do davčnega odbitka in prejete dividende niso opredeljene kot oproženi naložbeni dohodki. Vendar pa v skladu s členoma 788 in 790 ICTA uživa olajšavo iz naslova davka, ki ga je plažala družba razdeljevalka dividend v državi, v kateri je rezidentka, to je olajšavo, ki se prizna bodisi na podlagi zakonodaje, ki velja v Združenem kraljestvu, bodisi na podlagi sporazuma o izogibanju dvojnega obdavčevanja (v nadaljevanju: SDO), ki ga je Združeno kraljestvo sklenilo s to drugo državo.

17 Nacionalna zakonodaja tako omogoča, da se od davka od dohodkov pravnih oseb, ki ga mora plažati družba rezidentka prejemnica dividend odbije pri viru odtegnjene davke od dividend, ki jih je razdelila družba nerezidentka. Če ta družba rezidentka prejemnica neposredno ali posredno obvladuje – ali če je odvisna družba družbe, ki neposredno ali posredno obvladuje – 10 % ali več glasovalnih pravic družbe razdeljevalke dividend, se olajšava razširi na tuji temeljni davek od dohodkov pravnih oseb, ki se plaža od dobička, od katerega so izplažane dividende. Ta tuji davek je lahko predmet olajšave samo do višine zneska, ki ga je iz naslova davka od zadevnih

dohodkov pravnih oseb treba plažati v Združenem kraljestvu.

18 Enake določbe se uporabljajo na podlagi SDO, ki jih je sklenilo Združeno kraljestvo.

19 Ko zažne družba rezidentka razdeljevati dividende svojim delničarjem, je dolžna plažati ACT.

20 Glede možnosti odbitja ACT, ki je bila plažana iz naslova take razdelitve, od zneska, ki ga je iz naslova davka od dohodkov pravnih oseb dolžna plažati navedena družba rezidentka, lahko dejstvo, da prejme taka družba rezidentka dividende družbe nerezidentke, privede do presežka ACT iz dveh razlogov.

21 Prviž, kot je bilo poudarjeno v tožki 16 te sodbe, razdelitev dividend, ki jo izvede družba nerezidentka, ne privede do nastanka davžnega odbitka, ki ga je mogože odbiti od zneska ACT, ki ga mora družba rezidentka plažati ob razdelitvi dividend svojim delničarjem.

22 Drugiž, kadar družba rezidentka uživa olajšavo za davek, ki ga je plažala ta družba nerezidentka v tujini, odbitje tega davka od zneska iz naslova davka od dohodkov pravnih oseb pri družbi rezidentki znižā znesek, ki je lahko predmet zmanjšanja ACT.

Ureditev FID

23 Od 1. julija 1994 se lahko družba rezidentka, ki je prejela dividende družbe nerezidentke ob razdelitvi dividend svojim delničarjem odloži, da bo to dividendo opredelila za „dividendo od tujega dohodka“ („foreign income dividend“, v nadaljevanju: FID), od katere se plaža ACT, vendar pa tej družbi omogoža, da lahko takrat, ko FID doseže raven prejetih tujih dividend, zahteva vražilo presežka ACT.

24 Medtem ko je treba ACT plažati v štirinajstih dneh po trimesežnem obdobju, v katerem je bila dividenda izplažana, je mogože zahtevati vražilo presežka ACT takrat, ko je družba rezidentka dolžna plažati davek od dohodkov pravnih oseb, to je devet mesecev po koncu obražunskega obdobja.

25 Ko je dividenda, opredeljena kot FID, izplažana delničarju, fizižni osebi, ta ni vež upravižen do davžnega odbitka, ampak se v okviru dohodnine šteje, kot da je prejel dohodek, ki je bil obdavžen po najnižji stopnji. Delničarji, oprošeni davka, kot so pokojninski skladi Združenega kraljestva, ki prejmejo FID, tudi niso upraviženi do davžnega odbitka.

26 Sistem ACT, ki vkljužuje tudi sistem FID (v nadaljevanju: ureditev FID), je bil odpravljen za dividende, ki so bile razdeljene od 6. aprila 1999 dalje.

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odložanje

27 Postopek v glavni stvari izhaja iz spora, vrste „group litigation“, v zvezi z oprošeni dohodki iz naložb („Franked Investment Income Group Litigation“), v okviru katerega so družbe, ki so rezidentke Združenega kraljestva in imajo deleže v družbah rezidentkah drugih držav žlanic ali tretjih držav, pri High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division (Združeno kraljestvo), vložile vež tožb.

28 Postopki, ki jih je predložitveno sodišže za ta predlog za sprejetje predhodne odložbe izbralo za „vzoržne“ postopke, se nanašajo na zahtevke, ki so jih vložile družbe rezidentke Združenega kraljestva, ki sestavljajo del skupine British American Tobacco (BAT, v nadaljevanju: tožeže stranke v postopku v glavni stvari). Na želu skupine je bila matižna družba, ki je imela neposredno ali posredno 100 % kapitala drugih družb, ki so imele same 100 % kapitala družb s

sedežem v raznih državah članicah Evropske unije in Evropskega gospodarskega prostora ter v tretjih državah.

29 Ti postopki se nanašajo prvič na dividende, ki so jih te družbe nerezidentke izplačale v korist tožim strankam v postopku v glavni stvari od finančnega leta, ki se je končalo 30. septembra 1973, in, kot je navedeno v predložitveni odločbi, najmanj do datuma predložitvene odločbe, drugič na dividende, ki jih je mati na družba skupine BAT izplačala svojim delničarjem od navedenega finančnega leta do 31. marca 1999, tretjič na ACT, ki so jih plačale tožene stranke v postopku v glavni stvari od navedenega finančnega leta do 14. aprila 1999, in četrtič na dividende, opredeljene kot FID, ki so bile izplačane med 30. septembrom 1994 in 30. septembrom 1997.

30 Tožene stranke v postopku v glavni stvari zahtevajo vračilo in/ali odškodnino za izgube, ki so nastale zato, ker se je glede njih uporabljala v Združenem kraljestvu veljavna zakonodaja, kar zadeva zlasti:

- davek od dohodkov pravnih oseb, ki je bil plačan od prejetih tujih dividend, ter olajšave in davčne odbitke, uporabljene pri tem obdavčenju, ki bi se, če ne bi bilo takega davka, lahko uporabile ali prenesle in bi jih bilo mogoče odbiti od drugih davkov;
- ACT, ki je bila plačana od zneskov, ki so jih svojim delničarjem razdelile iz tujih dividend, kadar je ostal presežek;
- v tem zadnjem primeru odvzem možnosti uporabe zadevnih zneskov med datumom plačila ACT in časom, ko je bila ACT odbita od davka od dohodkov pravnih oseb, in
- v zvezi z razdelitvami dividend, opredeljenih kot FID, odvzem možnosti uporabe zneskov, plačanih kot ACT, med datumom plačila ACT in časom njenega vračila, ter dodatnih zneskov, ki bi jih tožene stranke v postopku v glavni stvari morale plačati svojim delničarjem kot nadomestilo za to, ker se jim ne prizna davčni odbitek.

31 V teh okoliščinah je High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division, prekinilo odločanje in Sodišče v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

„1. Ali je v nasprotju s členoma 43 ES ali 56 ES, da država članica ohranja v veljavi in uporablja ukrepe, ki določajo, da so dividende, ki jih prejme družba, ki je rezidentka te države članice, (družba rezidentka) od drugih družb rezidentk, oproščene davka od dohodkov pravnih oseb, in ki za dividende, ki jih družba rezidentka prejme od družb s sedežem v drugih državah članicah (družbe nerezidentke), določa davek od dohodkov pravnih oseb (potem ko je priznala preventivno olajšavo dvojnega obdavčevanja za vsak pri viru odtegnjeni davek na to dividendo in pod določenimi pogoji za temeljni davek, ki so ga družbe nerezidentke plačale od svojega dobička v državah, v katerih so rezidentke)?

2. Ali država članica, v kateri je v veljavi sistem, ki v določenih okoliščinah določa, da je treba takrat, ko družba rezidentka izplača dividende svojim delničarjem, plačati akontacijo davka od dohodkov pravnih oseb [...], in prizna delničarjem rezidentom v tej državi članici davčni odbitek za te dividende, krši člen 43 ES ali 56 ES ali člen 4(1) ali člen 6 Direktive [90/435], če ohranja v veljavi in uporablja ukrepe, ki družbi rezidentki omogočajo izplačilo dividend svojim delničarjem, ne da bi bila dolžna plačati ACT, če je prejela dividende od družb rezidentk te države članice (neposredno ali posredno prek drugih družb rezidentk te države članice), in ki družbi rezidentki ne omogočajo izplačila dividend svojim delničarjem, ne da bi bila dolžna plačati ACT, če je prejela dividende od družb nerezidentk?

3. Ali določbe prava Skupnosti, navedene v drugem vprašanju, nasprotujejo temu, da država članica ohranja v veljavi in uporablja ukrepe, ki omogočajo odbitje zneska iz naslova ACT od davka od dohodkov pravnih oseb, ki ga mora od svojega dobitnika plažati družba, ki izplača dividende, in od dobitnika, ki ga morajo plažati druge družbe, ki so rezidentke te države članice:

a) ki pa ne določajo nobene oblike odbitja ACT ali druge podobne olajšave (kot je vražilo ACT) za dobitnik, ki so ga v tej državi ali v drugih državah članicah ustvarile družbe skupine, ki niso rezidentke te države članice; in/ali

b) ki predvidevajo, da vsaka preventivna olajšava glede dvojnega obdavčevanja, ki jo uživa družba s sedežem v tej državi članici, zmanjšuje davek od dohodkov pravnih oseb, od katerega se lahko odbije ACT?

4. Ali je v državi članici, v kateri veljajo ukrepi, ki v določenih okoliščinah določajo, da lahko družbe rezidentke, če se tako odločijo, dobijo nazaj ACT, ki so jo plažale od zneskov, ki so jih razdelile svojim delničarjem, če so te zneske prejele družbe rezidentke, izplažale pa družbe nerezidentke (tudi družbe, ki so rezidentke tretjih držav), podana kršitev člena 43 ES, člena 56 ES ali člena 4(1) [Direktive 90/435] ali člena 6 [te] direktive, če zadevni ukrepi:

a) zavezujejo družbe rezidentke, da plažajo ACT in potem zahtevajo njeno vražilo, in

b) ne določajo, da prejmejo delničarji družb rezidentk davčni odbitek, medtem ko bi ga prejeli pri dividendi, ki bi jo izplažala družba rezidentka, ki sama ni prejela dividend od družb nerezidentk?

5. Če je država članica, ki je pred 31. decembrom 1993 sprejela ukrepe, opisane v prvem in drugem vprašanju, po tem datumu sprejela druge ukrepe, opisane v četrtem vprašanju, in če ti drugi ukrepi pomenijo omejitev, ki je po členu 56 Pogodbe ES prepovedana, ali je treba to omejitev opredeliti kot novo omejitev, ki na dan 31. decembra 1993 še ni veljala?

6. Če bi bil kateri od ukrepov, ki so opisani v prvih petih vprašanjih, v nasprotju z v njih navedenimi določbami prava Skupnosti, ali bi bilo treba v primeru, če bi družba rezidentka ali druge družbe iste skupine vložile naslednje tožbe na podlagi navedenih kršitev:

a) tožbo za vražilo davka od dohodkov pravnih oseb, ki je bil nezakonito obračunan v okoliščinah iz prvega vprašanja;

b) tožbo za priznanje (ali nadomestitev izgube) olajšav, uporabljenih za davek od dohodkov pravnih oseb, ki je bil nezakonito obračunan v okoliščinah iz prvega vprašanja;

c) tožbo za vražilo (ali nadomestitev) ACT, ki je ni bilo mogoče odbiti od davka od dohodkov pravnih oseb, ki ga je dolžna plažati družba, ali ki ni mogla kako drugače privedi do olajšave in ki ne bi bila plažana, če ne bi bilo kršitve (ali bi bila odbita);

d) kadar je bila ACT odbita od davka od dohodkov pravnih oseb, tožbo zaradi izgube možnosti uporabe zadevnih zneskov med datumom plažila ACT in tem odbitjem;

e) tožbo za vražilo davka od dohodkov pravnih oseb, ki ga je plažala družba ali neka druga družba skupine, kadar je bila katera od teh družb obdavčena iz naslova davka od dohodkov pravnih oseb in se je odpovedala drugim olajšavam, da bi omogočila odbitje ACT od davka od dohodkov pravnih oseb, ki ga je dolžna plažati (omejitve glede odbitja ACT povzročajo nastanek ostanka davka od dohodkov pravnih oseb, ki ga je dolžna plažati);

- f) tožbo zaradi izgube možnosti uporabe denarnih zneskov, ker je bil davek od dohodkov pravnih oseb plačan prej, kot bi bil sicer, ali zaradi izgube koristi od olajšav zaradi okoliščin iz točke e;
- g) tožbo družbe rezidentke zaradi plačila presežka ACT (ali njene nadomestitve), ki ga je ta družba prenesla na drugo družbo skupine in ki ni povzročil olajšave, če je bila ta druga družba prodana, je izstopila iz skupine ali je šla v likvidacijo;
- h) tožbo v primeru, ko bi bila ACT plačana, vendar pozneje po določbah iz četrtega vprašanja vrnjena, zaradi izgube uporabe zadevnih zneskov med dnevom plačila ACT in datumom, ko je bila vrnjena;
- i) tožbo za nadomestilo, kadar se je družba rezidentka odločila za vračilo ACT iz naslova določb, opisanih v četrtem vprašanju, in je delniarjem nadomestila izgubo možnosti prejema davčnega odbitka tako, da je povečala znesek dividende;

šteti vsako posamezno od teh tožb za:

- tožbo za povračilo neupravičeno obračunanih zneskov, tako da bi bilo tako vračilo posledica ali stranska pravica kršitve zgoraj navedenih določb prava Skupnosti, ali
- pravico do nadomestila ali odškodnine, tako da bi bili izpolnjeni pogoji, določeni v sodbi [z dne 5. marca 1996 v združenih zadevah Brasserie du Pecheur in Factortame, C-46/93 in C-48/93, Recueil, str. I-1029], ali
- pravico do plačila zneska neupravičeno zavrnjene ugodnosti?

7. Če bi bila v odgovoru na kateri koli del šestega vprašanja tožba opredeljena kot tožba za plačilo zneska, ki pomeni neupravičeno zavrnjeno ugodnost:

- a) ali bi bila pravica do takega plačila posledica ali stranska pravica pravice, ki jo podeljujejo zgoraj navedene določbe prava Skupnosti,
- b) ali bi bilo treba izpolniti pogoje, navedene v [zgoraj navedeni] sodbi [Brasserie du Pecheur in Factortame] glede odškodnine,
- c) ali bi bilo treba izpolniti kake druge pogoje?

8. Ali bi bil odgovor na šesto ali sedmo vprašanje drugačen, če so po nacionalnem pravu tožbe, navedene v šestem vprašanju, vložene kot tožbe za vračilo ali so, oziroma morajo biti, vložene kot odškodninske tožbe?

9. Kakšne so smernice, če obstajajo, glede katerih Sodišče meni, da bi jih bilo treba dati v tem postopku, in kakšne okoliščine bi morale upoštevati nacionalno sodišče pri določitvi, ali gre za dovolj resno kršitev v smislu [zgoraj navedene] sodbe [Brasserie du Pêcheur in Factortame], zlasti glede tega, ali je bila glede na obstoječo sodno prakso v zvezi z razlago upoštevni določb prava Skupnosti ta kršitev upravičljiva, oziroma glede tega, ali obstaja v vsakem posameznem primeru zadostna vzročna zveza, da bi šlo za ‚neposredno vzročno zvezo‘ v smislu te sodbe?“

32 Predložitveno sodišče navaja, da iz člena 57(1) ES izhaja, da ni mogoče šteti, da bi bila v razmerjih s tretjimi državami omejitev prostega pretoka kapitala, ki je veljala 31. decembra 1993, v nasprotju s členom 56 ES. Meni, da je glede na to, da se prva tri vprašanja nanašajo na določbe pred tem datumom, njihov doseg omejen na primere znotraj Evropske skupnosti. Ker pa gre pri

četrtim in petem vprašanju za določbe po tem datumu, naj bi se glede uporabe člena 56 ES nanašale tako na primere znotraj Skupnosti kot tudi na primere, ki so povezani s tretjimi državami.

Vprašanja za predhodno odločanje

Prvo vprašanje

33 Predložitveno sodišče s prvim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali člena 43 ES in 56 ES nasprotujeta zakonodaji države članice, ki določa oprostitve od davka od dohodkov pravnih oseb za dividende, ki jih družba rezidentka prejme od družbe, ki je tudi rezidentka te države članice (v nadaljevanju: domače dividende), medtem ko ta davek določa za dividende, ki jih je prejela družba rezidentka od družbe, ki ni rezidentka te države članice (v nadaljevanju: tuje dividende), in v tem zadnjem primeru priznava davčno olajšavo za vsak pri viru odtegnjeni davek, zaračunan v državi, v kateri je družba razdeljevalka dividend rezidentka, ter kadar ima družba rezidentka prejemnica dividend neposredno ali posredno 10 % ali več glasovalnih pravic v družbi razdeljevalki dividend olajšavo za davek od dohodkov pravnih oseb, ki ga je plačala družba razdeljevalka dividend od dobička, ki je bil podlaga za razdeljene dividende.

34 Po mnenju tožeih strank v postopku v glavni stvari naj bi bila taka nacionalna zakonodaja v nasprotju s členoma 43 ES in 56 ES, ker lahko na eni strani odvrta družbe rezidentke od ustanavljanja odvisnih družb ali od naložb v kapital družb iz drugih držav članic in ker je na drugi strani ne more upravičevati niti razlika med položajema tujih dividend in domačih dividend niti namen zagotoviti usklajenost nacionalnega davčnega sistema.

35 Najprej je treba opozoriti, da čeprav sodijo neposredni davki v pristojnost držav članic, pa morajo države članice v skladu z ustaljeno sodno prakso svojo pristojnost izvrševati ob spoštovanju prava Skupnosti (glej zlasti sodbo z dne 6. junija 2000 v zadevi Verkooijen, C-35/98, Recueil, str. I-4071, točka 32; zgoraj navedeno sodbo Metallgesellschaft in drugi, točka 37, in sodbo z dne 23. februarja 2006 v zadevi Keller Holding, C-471/04, ZOdl., str. I-2107, točka 28).

36 Glede tega je treba poudariti, da za nacionalno zakonodajo – ki za prejetje dividend s strani družbe rezidentke določa davek, katerega osnova in možnost, da se od njega odbije davek, ki je bil plačan v državi, v kateri je družba razdeljevalka dividend rezidentka, sta odvisni od tega, ali gre za domače ali tuje dividende, ter od velikosti deleža, ki ga ima družba prejemnica v družbi razdeljevalki dividend – lahko veljata člen 43 ES v zvezi s svobodo ustanavljanja in člen 56 ES v zvezi s prostim pretokom kapitala.

37 Iz predložitvene odločbe izhaja, da se postopki, ki so bili izbrani za „vzorčne“ postopke v okviru spora pred predložitvenim sodiščem, nanašajo na družbe rezidentke Združenega kraljestva, ki so prejele dividende od družb nerezidentk, ki jih 100-% obvladujejo. Ker gre za delež, ki imetniku omogoča izvajanje določenega vpliva na odločitve družbe in opredeljevanje njenih dejavnosti, je treba uporabiti določbe Pogodbe ES v zvezi s svobodo ustanavljanja (sodbe z dne 13. aprila 2000 v zadevi Baars, C-251/98, Recueil, str. I-2787, točke 21 in 22; z dne 21. novembra 2002 v zadevi X in Y, C-436/00, Recueil, str. I-10829, točke 37 in od 66 do 68, ter z dne 12. septembra 2006 v zadevi Cadbury Schweppes in Cadbury Schweppes Overseas, C-196/04, ZOdl., str. I-7995, točka 31).

38 Kot je poudaril generalni pravobranilec v točki 33 sklepnih predlogov, ni pred Sodiščem navedel, kakšni so deleži drugih družb, ki so stranke tega spora. Zato ni mogoče izključiti, da se ta spor nanaša tudi na vpliv, ki ga ima nacionalna zakonodaja, ki se obravnava v postopku v glavni stvari, na položaj družb rezidentk, ki so prejele dividende na podlagi deleža, ki jim ne omogoča izvajanja vpliva na odločitve družbe in opredeljevanja njenih dejavnosti. Zato je treba to zakonodajo preučiti glede na določbe Pogodbe v zvezi s prostim pretokom kapitala.

Svoboda ustanavljanja

39 Prvič, glede položaja tožečih strank v postopku v glavni stvari je treba opomniti, da svoboda ustanavljanja, ki jo člen 43 ES priznava državljanom Skupnosti in zajema pravico začetni in opravljati dejavnost kot samozaposlena oseba ter pravico do ustanovitve in vodenja podjetij pod enakimi pogoji, kot jih za svoje državljane določa zakonodaja države članice, v kateri se taka ustanovitev izvede, zajema v skladu s členom 48 ES za družbe, ki so ustanovljene v skladu z zakonodajo države članice in imajo statutarni sedež, glavno upravo ali glavni kraj poslovanja v Skupnosti, pravico opravljati dejavnost v zadevni državi članici prek odvisne družbe, podružnice ali poslovalnice (glej zlasti sodbi z dne 21. septembra 1999 v zadevi Saint-Gobain ZN, C-307/97, Recueil, str. I-6161, točka 35, in z dne 13. decembra 2005 v zadevi Marks & Spencer, C-446/03, ZOdl., str. I-10837, točka 30, ter zgoraj navedeno sodbo Cadbury Schweppes in Cadbury Schweppes Overseas, točka 41).

40 Glede družb je treba poudariti, da njihov sedež v smislu člena 48 ES omogoča, da se določi, tako kot državljanstvo pri fizičnih osebah, njihova povezanost s pravnim redom države. Če bi se priznalo, da lahko država članica, v kateri je družba ustanovljena, svobodno uporablja različno obravnavanje zgolj zato, ker je sedež družbe v drugi državi članici, bi s tem člen 43 ES izgubil pomen (glej v tem smislu sodbi z dne 28. januarja 1986 v zadevi Komisija proti Franciji, 270/83, Recueil, str. 273, točka 18, in z dne 13. julija 1993 v zadevi Commerzbank, C-330/91, Recueil, str. I-4017, točka 13, ter zgoraj navedeni sodbi Metallgesellschaft in drugi, točka 42, in Marks & Spencer, točka 37). Cilj svobode ustanavljanja je tako zagotavljanje nacionalnega obravnavanja v državi članici sprejema s prepovedjo kakršne koli diskriminacije po kraju sedeža družbe (glej v tem smislu zgoraj navedeni sodbi Komisija proti Franciji, točka 14, in Saint-Gobain ZN, točka 35).

41 V postopku v glavni stvari je treba ugotoviti, da glede družbe rezidentke, ki je prejela dividende od druge družbe, v kateri ima neposredno ali posredno najmanj 10 % glasovalnih pravic, obravnavana nacionalna zakonodaja določa davčno obravnavanje, ki se razlikuje glede na to, ali prejete dividende izvirajo iz družbe, ki je tudi rezidentka Združenega kraljestva, ali iz družbe, ki je rezidentka druge države članice. V prvem primeru so namreč prejete dividende oproščene davka od dohodkov pravnih oseb, medtem ko je v drugem primeru zanje navedeni davek določen, dajejo pa pravico do olajšave za vsak pri viru odtegnjeni davek, zaračunan ob razdelitvi dividend v državi, v kateri je družba razdeljevalka dividend rezidentka, ter za davek od dohodkov pravnih oseb, ki ga je slednja plačala od dobička, ki je bil podlaga za dividende.

42 Po mnenju tožečih strank v postopku v glavni stvari naj bi dejstvo, da zakonodaja, ki velja v Združenem kraljestvu, uporablja glede družb rezidentk prejemnic dividend sistem oprostitev, kadar gre za domače dividende, in sistem odbitka v primeru tujih dividend, privedlo do tega, da velja za druge manj ugodno davčno obravnavanje kot za prve.

43 Najprej je treba poudariti, da ima država članica, ki želi preprečiti ali zmanjšati verižno obdavčevanje razdeljenega dobička, na voljo več sistemov. Pri delničarju prejemniku dividend ti sistemi nujno ne vodijo do enakega rezultata. Tako v sistemu oprostitev delničar prejemnik dividend na celoma ne plača davka iz naslova prejete dividende, in to ne glede na davčno stopnjo,

ki je za družbo razdeljevalko dividend določena glede dobička, ki je podlaga za dividende, in ne glede na znesek, ki ga je slednja dejansko plačala iz naslova tega davka. Nasprotno, v takem sistemu odbitka, kot se obravnava v postopku v glavni stvari, delniar lahko odbije od davka iz naslova prejete dividende samo znesek davka, ki ga je bila družba razdeljevalka dividend dejansko dolžna plačati iz naslova dobička, ki je bil podlaga za dividende, to je znesek, ki ga je mogoče odbiti samo v mejah zneska davka, ki ga je ta delniar dolžan plačati.

44 Glede dividend, ki jih je mati ni družbi rezidentki države članice razdelila družba rezidentka druge države članice, v katere kapitalu ima ta mati na družba delež najmanj 25 %, člen 4(1) Direktive 90/435 izrecno dopušča državam članicam, da izberejo med sistemom oprostitvev in sistemom odbitka. Določeno je namreč, da se, kadar mati na družba prejme razdeljeni dobiček iz naslova svoje povezave z odvisno družbo, razen če gre slednja v likvidacijo, država mati ne družbe bodisi vzdrži obdavčevanja tega dobička, bodisi ga obdavči in hkrati dovoli mati ni družbi, da odbije od zneska izračunanega davka del korporacijskega davka, ki se nanaša na ta dobiček in ga je plačala odvisna družba, in, če je primerno, znesek pri viru odtegnjenega davka, ki ga je odmerila država članica, v kateri je odvisna družba rezidentka, do višine zneska ustreznega notranjega davka.

45 Vendar morajo države članice pri urejanju svojega davčnega sistema in zlasti ko uvajajo mehanizem za preprečevanje ali zmanjševanje verižnega obdavčevanja ali ekonomskega dvojnega obdavčevanja, spoštovati zahteve prava Skupnosti, predvsem tiste, ki jih nalagajo določbe Pogodbe v zvezi s prostim pretokom.

46 Tako iz sodne prakse izhaja, da ne glede na to, kateri mehanizem za preprečevanje ali zmanjševanje verižnega obdavčevanja ali ekonomskega dvojnega obdavčevanja je bil sprejet, prosti pretok, ki ga zagotavlja Pogodba, nasprotuje temu, da bi država članica tuje dividende obravnavala manj ugodno kot domače dividende, razen če se to različno obravnavanje nanaša na položaje, ki med seboj niso objektivno primerljivi, ali če je upravičeno z nujnimi razlogi v splošnem interesu (glej v tem smislu sodbi z dne 15. julija 2004 v zadevi Lenz, C-315/02, ZOdl., str. I-7063, točke od 20 do 49, in z dne 7. septembra 2004 v zadevi Manninen, C-319/02, ZOdl., str. I-7477, točke od 20 do 55). Tudi glede možnosti, ki jo državam članicam daje Direktiva 90/435, je Sodišče opozorilo, da se lahko izvršujejo samo ob spoštovanju temeljnih določb Pogodbe, zlasti tistih o svobodi ustanavljanja (zgoraj navedena sodba Keller Holding, točka 45).

47 Glede vprašanja, ali lahko država članica za domače dividende določi sistem oprostitvev, medtem ko uporablja za tuje dividende sistem odbitka, je treba pojasniti, da je naloga vsake države članice, da ob upoštevanju prava Skupnosti uredi svoj sistem obdavčevanja razdeljenega dobička in zlasti opredeli davčno osnovo ter davčno stopnjo, ki se uporabljata, glede na to, ali so v tej državi članici dividende predmet obdavčitve pri družbi razdeljevalki dividend in/ali pri delniarju prejemniku dividend.

48 Tako pravo Skupnosti državi članici na celoma ne prepoveduje, da bi verižno obdavčevanje dividend, ki jih prejme družba rezidentka, preprečila z uporabo pravil, ki za te dividende določajo davčno oprostitvev, kadar jih izplača družba rezidentka, in hkrati s sistemom odbitka preprečila verižno obdavčevanje navedenih dividend, kadar jih izplača družba nerezidentka.

49 Da bi bila v takem primeru uporaba sistema odbitka združljiva s pravom Skupnosti, je najprej pomembno, da za tuje dividende v tej državi članici ni določena višja davčna stopnja od stopnje, ki se uporablja za domače dividende.

50 Nato pa se mora ta država članica izogibati verižnemu obdavčevanju tujih dividend tako, da odbije znesek davka, ki ga je plačala družba nerezidentka razdeljevalka dividend, od zneska davka, ki se uporablja za družbe rezidentke prejemnice dividend, v mejah tega zneska.

51 Kadar je torej dobiček, ki je podlaga za tuje dividende, v državi članici družbe razdeljevalke dividend obdavčen z davkom, ki je nižji od davka, ki ga je pobrala država članica družbe prejemnice dividend, mora ta druga država podeliti celotni davčni odbitek, ki je enak davku, ki ga je plačala družba razdeljevalka dividend v državi članici, v kateri je rezidentka.

52 Kadar pa je, nasprotno, za ta dobiček v državi članici družbe razdeljevalke dividend določen višji davek od davka, ki ga je pobrala država članica družbe prejemnice dividend, je ta druga država dolžna podeliti davčni odbitek le v mejah zneska davka od dohodkov pravnih oseb, ki ga mora plačati družba prejemnica dividend. Ta država ni dolžna vrniti razlike, to je zneska, ki je bil plačan v državi članici družbe razdeljevalke dividend, ki presega znesek davka, ki se plača v državi članici družbe prejemnice dividend.

53 V tem okviru ni mogoče šteti, da pomeni samo dejstvo – da sistem odbitka v primerjavi s sistemom oprostitev nalaga davčnim zavezancem dodatna upravna bremena, ker je treba dokazati znesek dejansko plačanega davka v državi, v kateri je družba razdeljevalka dividend rezidentka – različno obravnavanje, ki je v nasprotju s svobodo ustanavljanja, ker so posamezna upravna bremena, ki so naložena družbam rezidentkam prejemnicam tujih dividend, nujno povezana z delovanjem sistema davčnega odbitka.

54 Tožeče stranke v postopku v glavni stvari kljub temu opozarjajo, da so na podlagi v Združenem kraljestvu veljavne zakonodaje v primeru razdelitve domačih dividend te pri družbi prejemnici dividend oproščene davka od dohodkov pravnih oseb, ne glede na davek, ki ga je plačala družba razdeljevalka dividend, to je tudi takrat, ko zaradi olajšav, ki jih uživa, ta družba ne dolguje davka ali plača davek od dohodkov pravnih oseb, nižji od nominalne stopnje, ki se uporablja v Združenem kraljestvu.

55 Vlada Združenega kraljestva tega ni izpodbijala, trdi pa, da se uporabi različna raven obdavčitve družbe razdeljevalke dividend in družbe prejemnice dividend samo v izjemnih okoliščinah, ki v postopku v glavni stvari niso podane.

56 Glede tega mora predložitveno sodišče preveriti, ali je davčna stopnja enaka in ali gre za različne ravni obdavčitve samo v nekaterih primerih zaradi spremembe obdavčljive osnove zaradi določenih izjemnih olajšav.

57 Iz tega sledi, da v okviru nacionalne zakonodaje, ki se obravnava v postopku v glavni stvari, dejstvo, da se za domače dividende uporablja sistem oprostitev, za tuje dividende pa sistem odbitka, ni v nasprotju z načelom svobode ustanavljanja, ki ga določa člen 43 ES, če stopnja davka od tujih dividend ni višja od davčne stopnje, ki se uporablja za domače dividende, in če je davčni odbitek najmanj enak znesku, ki je bil plačan v državi članici družbe razdeljevalke dividend, in največ tak kot znesek obdavčitve, ki se uporablja v državi članici družbe prejemnice dividend.

Prosti pretok kapitala

58 Drugi?, glede družb rezidentk, ki so prejele dividende od družbe, v kateri imajo 10 % ali več glasovalnih pravic, kar jim ne omogoča izvajanja določenega vpliva na odločitve družbe in opredeljevanja njenih dejavnosti, je treba ugotoviti, da je za navedene družbe v Združenem kraljestvu tudi določen na eni strani sistem oprostitve, kadar prejmejo domače dividende, in na drugi strani sistem odbitka v primeru tujih dividend.

59 Po mnenju tožečih strank v postopku v glavni stvari gre za različno obravnavanje, ki družbe rezidentke Združenega kraljestva odvrta od kapitalskih naložb v družbe, ki so rezidentke drugih držav članic, in pomeni, če ni objektivno upravičeno, kršitev člena 56 ES v zvezi s prostim pretokom kapitala.

60 Glede tega je dovolj poudariti, kot je bilo navedeno tudi v točkah od 47 do 56 te sodbe, da taka zakonodaja, kot se obravnava v postopku v glavni stvari, ni diskriminatorna do družb prejemnic tujih dividend. Zato ugotovitev, navedena v točki 57 te sodbe, velja tudi glede določb Pogodbe v zvezi s prostim pretokom kapitala.

61 In na koncu glede družb rezidentk, ki so prejele dividende od družb, v katerih imajo manj kot 10 % glasovalnih pravic, iz nacionalne zakonodaje, ki se obravnava v postopku v glavni stvari, izhaja, da so domače dividende oproščene davka od dohodkov pravnih oseb, medtem ko je za tuje dividende, ki dajejo v državi, v kateri je družba razdeljevalka dividend rezidentka, le pravico do olajšave glede morebitnega pri viru odtegnjenega davka od teh istih dividend, ta davek določen.

62 Glede tega je treba najprej poudariti, da je, kar zadeva davčno pravilo za preprečevanje ali zmanjšanje obdavčenja razdeljenega dobička, položaj družbe delničarke, ki je prejela tuje dividende, primerljiv s položajem družbe delničarke, ki je prejela domače dividende, ker je v obeh primerih ustvarjeni dobiček na celoma lahko predmet verižnega obdavčevanja.

63 Medtem ko pri družbi rezidentki, ki je prejela dividende od druge družbe rezidentke, uporabljen sistem oprostitve odstranjuje nevarnost verižnega obdavčevanja razdeljenega dobička, pa to ne velja za dobiček, ki so ga razdelile družbe nerezidentke. Čeprav v tem zadnjem primeru država, katere rezidentka je družba prejemnica dividend, prizna olajšavo za pri viru odtegnjeni davek, ki je bil plačan v državi, v kateri je družba razdeljevalka dividend rezidentka, je edini učinek take olajšave, da se pri družbi prejemnici dividend odstrani pravno dvojno obdavčevanje. Ta olajšava pa ne odpravi verižnega obdavčevanja, ki je prisotno, ko je razdeljeni dobiček najprej obdavčen iz naslova davka od dohodkov pravnih oseb, ki ga je dolžna plačati družba razdeljevalka dividend v državi, v kateri je rezidentka, nato pa iz naslova davka od dohodkov pravnih oseb, ki ga mora plačati družba prejemnica dividend.

64 Tako različno obravnavanje uinkuje tako, da družbe rezidentke Združenega kraljestva odvrta od kapitalskih naložb v družbe s sedežem v drugi državi članici. Poleg tega uinkuje ta zakonodaja omejevalno proti družbam, ustanovljenim v drugih državah članicah, ker jim preprečuje pridobivanje kapitala v Združenem kraljestvu. Ker je tako dobiček iz tujega kapitala davčno manj ugodno obravnavan kot dividende, ki jih razdelijo družbe s sedežem v Združenem kraljestvu, so delnice družb, ustanovljene v drugih državah članicah za vlagatelje, ki so rezidenti Združenega kraljestva, manj privlačne kot delnice družb, ki imajo sedež v tej državi članici (glej zgoraj navedene sodbe Verkooijen, točki 34 in 35, Lenz, točki 20 in 21, in Manninen, točki 22 in 23).

65 Iz tega izhaja, da razli?no obravnavanje v zakonodaji, kot se obravnava v postopku v glavni stvari, glede dividend, ki jih prejmejo družbe rezidentke od družb nerezidentk, v katerih imajo manj kot 10 % glasovalnih pravic, pomeni omejevanje prostega pretoka kapitala, ki je na?elno prepovedano s ?lenom 56 ES.

66 Po mnenju vlade Združenega kraljestva bi bilo legitimno in sorazmerno, ?e bi se tem družbam rezidentkam priznala olajšava glede davka od dohodkov pravnih oseb samo do morebitnega pri viru odtegnjenega davka, ki je bil pla?an od dividend. Prakti?ne ovire naj bi namre? nasprotovale temu, da bi se družbi, ki ima v družbi razdeljevalki dividend samo manj kot 10 % delež, priznal dav?ni odbitek, enak davku, ki ga je slednja dejansko pla?ala. V nasprotju z dav?nim odbitkom za pri viru odtegnjeni davek naj bi bilo tak dav?ni odbitek mogo?e priznati šele po dolgih in zapletenih preverjanjih. Bilo naj bi torej legitimno, ?e bi se dolo?il prag glede na višino deleža. Prag 10 %, ki ga dolo?a Združeno kraljestvo, naj bi bil poleg tega ugodnejši kot prag 25 %, ki ga je sprejela vzor?na konvencija Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) in v prvotni razli?ici Direktiva 90/435.

67 Res je na?eloma naloga držav ?lanic, da ko uvedejo mehanizme za prepre?evanje ali zmanjšanje verižnega obdav?evanja razdeljenega dobi?ka, dolo?ijo kategorijo dav?nih zavezancev, ki lahko uživajo te mehanizme, in v ta namen uvedejo pragove na podlagi deleža, ki ga imajo ti dav?ni zavezanci v zadevnih družbah razdeljevalkah dividend. ?len 4 Direktive 90/435 v zvezi z njenim ?lenom 3, v razli?ici, ki se je uporabljala v ?asu dejanskega stanja v postopku v glavni stvar, samo za družbe držav ?lanic, ki imajo v kapitalu družbe iz druge države ?lanice delež najmanj 25 %, državam ?lanicam nalaga, da tudi ?e ne oprostijo dobi?ka, ki ga je od odvisne družbe, rezidentke druge države ?lanice, prejela mati?na družba rezidentka, tej mati?ni družbi dovolijo, da odbije od zneska izra?unanega davka ne le znesek pri viru odtegnjenega davka, ki ga je odmerila država ?lanica, v kateri je odvisna družba rezidentka, ampak tudi del davka, ki se nanaša na ta dobi?ek in ga je pla?ala odvisna družba.

68 Vendar, ?eprav pri deležih, za katere se ne uporablja Direktiva 90/435, njen ?len 4 torej ni ovira za to, da bi država ?lanica obdav?ila dobi?ek, ki ga je izpla?ala družba nerezidentka družbi rezidentki, ne da bi ji priznala kakršno koli olajšavo glede davka od dohodkov pravnih oseb, ki ga je pla?ala prva družba v državi, v kateri je rezidentka, lahko država ?lanica izvaja to pristojnost samo, ?e so na podlagi njenega nacionalnega prava tudi dividende, ki jih družba rezidentka prejme od druge družbe rezidentke, obdav?ene pri družbi prejemnici dividend, ne da bi lahko uživala olajšavo glede davka od dohodkov pravnih oseb, ki ga je pla?ala družba razdeljevalka dividend.

69 Namre? zgolj dejstvo, da je pri takih deležih naloga države ?lanice, da dolo?i, ali in v kolikšni meri se je treba izogniti verižnemu obdav?evanju razdeljenega dobi?ka, kljub temu ne pomeni, da sme izvajati ureditev, v kateri se tuje in doma?e dividende ne obravnavajo enako.

70 Poleg tega ne glede na dejstvo, da ima država ?lanica vsekakor na voljo razli?ne možne sisteme za prepre?evanje ali zmanjšanje verižnega obdav?evanja razdeljenega dobi?ka, morebitne težave pri dolo?anju dejansko pla?anega davka v drugi državi ?lanici ne morejo upravi?evati take ovire za prosti pretok kapitala, kot je ovira, ki izhaja iz zakonodaje, ki se obravnava v postopku v glavni stvari (glej v tem smislu sodbo z dne 4. marca 2004 v zadevi Komisija proti Franciji, C?334/02, ZOdl., str. I?2229, to?ka 29, in zgoraj navedeno sodbo Manninen, to?ka 54).

71 Iz tega sledi, da je taka dav?na zakonodaja, kot se obravnava v postopku v glavni stvari, v nasprotju z na?elom prostega pretoka kapitala iz ?lena 56 ES.

72 Na prvo vprašanje je treba torej odgovoriti, da je treba ?lena 43 ES in 56 ES razlagati tako, da mora država ?lanica, v kateri je glede dividend, ki so jih rezidentom izpla?ale družbe rezidentke, v veljavi sistem za prepre?evanje in zmanjševanje verižnega obdav?evanja ali ekonomskega dvojnega obdav?evanja, priznati enako obravnavanje za dividende, ki so jih družbe nerezidentke izpla?ale rezidentom.

73 ?lena 43 ES in 56 ES ne nasprotujeta zakonodaji države ?lanice, ki dolo?a oprostitev od davka od dohodkov pravnih oseb za dividende, ki jih družba rezidentka prejme od druge družbe rezidentke, medtem ko so s tem davkom obdav?ene dividende, ki jih prejme družba rezidentka od družbe nerezidentke, v kateri ima družba rezidentka najmanj 10 % glasovalnih pravic, in v tem zadnjem primeru prizna dav?ni odbitek iz naslova davka, ki ga je družba razdeljevalka dividend dejansko pla?ala v državi ?lanici, v kateri je rezidentka, ?e dav?na stopnja za tuje dividende ni višja od dav?ne stopnje, ki se uporablja za doma?e dividende, in ?e je dav?ni odbitek najmanj enak znesku, ki je bil pla?an v državi ?lanici družbe razdeljevalke dividend, in najve? tolikšen kot znesek obdav?itve, ki se uporablja v državi ?lanici družbe prejemnice dividend.

74 ?len 56 ES nasprotuje zakonodaji države ?lanice, ki dolo?a oprostitev od davka od dohodkov pravnih oseb za dividende, ki jih družba rezidentka prejme od druge družbe rezidentke, medtem ko s tem davkom obdav?i dividende, ki jih družba rezidentka prejme od družbe nerezidentke, v kateri ima manj kot 10 % glasovalnih pravic, ne da bi ji priznala dav?ni odbitek iz naslova davka, ki ga je družba razdeljevalka dividend dejansko pla?ala v državi, v kateri je rezidentka.

Drugo vprašanje

75 Predložitveno sodiš?e z drugim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba ?lena 43 ES in 56 ES in/ali ?lena 4(1) in 6 Direktive 90/435 razlagati tako, da nasprotujejo taki nacionalni zakonodaji, kot se obravnava v postopku v glavni stvari, ki s tem, da družbi rezidentki, ki je prejela dividende od druge družbe rezidentke, podeli dav?ni odbitek glede na ACT, ki jo je slednja pla?ala iz naslova te razdelitve, prvi družbi omogo?a, da svojim delni?arjem izpla?a dividende, ne da bi bila dolžna pla?ati ACT, medtem ko mora družba rezidentka, ki je prejela dividende družbe nerezidentke v takem primeru ACT pla?ati v celoti.

76 Uvodoma je treba navesti, da se za razdelitve dobi?ka, ki so ga prejele družbe države ?lanice in pripada odvisnim družbam rezidentkam drugih držav ?lanic, Direktiva 90/435 v skladu svojim ?lenom 3(1) in v razli?ici, ki se je uporabljala v ?asu dejanskega stanja v postopku v glavni stvari, uporablja za mati?ne družbe, ki imajo v kapitalu svojih odvisnih družb delež najmanj 25 %. Ker, kot je bilo opozorjeno v to?ki 38 te sodbe, predložitvena odlo?ba ne opredeljuje narave deležev drugih družb, ki so stranke postopka pred predložitvenim sodiš?em, ni mogo?e izklju?iti, da se ta postopek nanaša tudi na deleže, za katere se iz tega naslova ta direktiva materialno ne uporablja.

77 Poleg tega, ?e se „vzor?ni“ postopki v glavni stvari nanašajo na izpla?ila dividend, ki sodijo v finan?no leto, zaklju?eno z 31. decembrom 1973, se vsaj delno nanašajo na primere, za katere se Direktiva 90/435 ?asovno ne uporablja.

78 Za odgovor na postavljeno vprašanje je treba torej predhodno preu?iti, v kolikšni meri je taka zakonodaja, kot se obravnava v postopku v glavni stvari, združljiva z dolo?bami Pogodbe.

Dolo?be Pogodbe v zvezi s svobodo ustanavljanja in prostim pretokom kapitala

79 Na podlagi nacionalne zakonodaje, ki se obravnava v postopku v glavni stvari, družba

rezidentka, ki je prejela dividende, ki jih je izplačala druga družba rezidentka, prejme davčni odbitek, ki ustreza delu zneska ACT, ki ga je plačala ta druga družba, kar ji omogoča, da svojim delničarjem izplača dividende tako, da od ACT, ki jo je treba plačati iz tega naslova, odbije ACT, ki jo je že plačala ta druga družba. Nasprotno pa družba rezidentka, ki je prejela tuje dividende, ne prejme takega davčnega odbitka in mora torej ob razdelitvi svojim delničarjem plačati ACT v celoti.

80 Ker se ta zakonodaja uporablja za razdelitve dividend v korist družb, ki so delničarke, ne glede na velikost njihovih deležev, lahko zanjo velja tako člen 43 ES v zvezi s svobodo ustanavljanja kot člen 56 ES v zvezi s prostim pretokom kapitala.

81 Vendar pa se glede deležev, ki njihovemu imetniku omogočajo izvajanje določenega vpliva na odločitve družbe in opredeljevanje njenih dejavnosti, uporabljajo določbe Pogodbe v zvezi s svobodo ustanavljanja. Glede na okoliščine „vzorčnih“ postopkov v glavni stvari je treba torej nacionalno zakonodajo, ki se obravnava v postopku v glavni stvari, analizirati z vidika člena 43 ES (glej točka 37 te sodbe).

82 Kot zatrjujejo tožeče stranke v postopku v glavni stvari, mora na podlagi take zakonodaje, kot se obravnava v postopku v glavni stvari, družba rezidentka, ki je prejela tuje dividende in svojim delničarjem razdeli isti znesek dividend, plačati ACT v celoti, medtem ko se pri družbi rezidentki, ki je prejela domače dividende in nato razdeli dividende svojim delničarjem v istem znesku, kot so bile prejete dividende, dolg ACT nadomesti s podeljenim davčnim odbitkom, tako da taki družbi ni več treba plačati ACT.

83 Družbi rezidentki, ki je prejela dividende od druge družbe rezidentke, ta sistem zagotavlja, da je ACT, kadar družba prejemnica dividend razdeli svoj dobiček svojim delničarjem, plačana le enkrat. Oprostitev ACT, ki se tako prizna tej družbi prejemnici dividend, se ujema z oprostitvijo, ki jo uživa iz naslova davka od dohodkov pravnih oseb od prejetih dividend od druge družbe rezidentke.

84 Treba je ugotoviti, da je dejstvo, da ni treba plačati ACT, v korist likvidnosti, ker lahko zadevna družba obdrži zneske, ki bi jih sicer morala plačati iz naslova ACT do trenutka, ko zapade obveznost plačila davka od dohodkov pravnih oseb (zgoraj navedena sodba Metallgesellschaft in drugi, točka 44).

85 Po mnenju vlade Združenega kraljestva to različno obravnavanje ne pomeni diskriminacije, ki jo pravo Skupnosti prepoveduje, ker ne temelji na razlikovanju med domačimi in tujimi dividendami, ampak med dividendami, od katerih je bila ACT plačana, in tistimi, od katerih ACT ni bila plačana. Davčni odbitek, podeljen družbi rezidentki, ki je prejela dividende od druge družbe rezidentke, naj bi se nanašal na preprečevanje ekonomskega dvojnega obdavčevanja na področju ACT. V primeru družbe, ki je prejela dividende od družbe nerezidentke, pa naj glede na to, da slednja ni plačala nobene ACT, v zvezi z ACT ne bi bilo nevarnosti za ekonomsko dvojno obdavčevanje.

86 Čeprav nacionalna zakonodaja, ki se obravnava v postopku v glavni stvari, določa, da je obseg ACT, ki jo mora družba rezidentka plačati ob razdelitvi dividend svojim delničarjem, odvisen od tega, ali je ta družba prejela dividende od družbe, ki je že plačala ACT, pa ta metoda v praksi pripelje do tega, da se družba, ki je prejela tuje dividende, obravnava manj ugodno kot družba, ki je prejela domače dividende. Pri poznejši razdelitvi dividend je namreč za prvo družbo določena obveznost plačila ACT v celoti, medtem ko jo mora druga družba plačati le toliko, kolikor razdelitev delnic, izplačanih njenim delničarjem, presega tisto, ki jo je prejela sama.

87 Torej je v nasprotju s tem, kar zatrjuje vlada Združenega kraljestva, glede na cilj ureditve, ki

se obravnava v postopku v glavni stvari, da se prepreči verižno obdavčevanje, družba, ki je prejela tuje dividende, v položaju, ki je primerljiv s položajem družbe, ki je prejela domače dividende, čeprav prejme dividende, od katerih je bila ACT plačana, samo slednja.

88 Kot je poudaril generalni pravobranilec v točkah od 65 do 68 sklepnih predlogov, ACT, ki jo mora plačati družba rezidentka Združenega kraljestva, namreč ni nič drugega kot akontacija davka od dohodkov pravnih oseb, tudi če je plačana ob razdelitvi dividend in izračunana od zneska teh dividend. ACT, plačana ob razdelitvi dividend, se naeloma lahko odbije od davka od dohodkov pravnih oseb, ki ga mora plačati družba od svojega dobička za zadevno računovodsko leto. Poleg tega je, kot je Sodišče poudarilo, ko se je izreklo o ureditvi skupinskega obdavčevanja, določeni v isti, v Združenem kraljestvu veljavni davčni zakonodaji, del davka od dohodkov pravnih oseb, ki ga v taki ureditvi družba rezidentka ni dolžna plačati v obliki akontacije ob izplačilu dividend svoji matični družbi, naeloma plačan takrat, ko davek od dohodkov pravnih oseb, ki ga dolguje prva družba, zapade v plačilo (glej zgoraj navedeno sodbo Metallgesellschaft in drugi, točka 53).

89 Vendar je treba glede družb, ki zato, ker je njihov sedež zunaj Združenega kraljestva, ob razdelitvi dividend družbi rezidentki niso dolžne plačati ACT, ugotoviti, da so te družbe v državi, v kateri so rezidentke, tudi obdavčene z davkom od dohodkov pravnih oseb.

90 V tem okviru se na dejstvo, da za družbo nerezidentko ni bilo določeno plačilo ACT ob razdelitvi dividend družbi rezidentki, ni mogoče sklicevati, da bi se slednji zavrnilo možnost znižanja zneska ACT, ki ga je dolžna plačati ob poznejši razdelitvi dividend. To, da taka družba nerezidentka ni zavezana za plačilo ACT, je namreč posledica dejstva, da je obdavčena z davkom od dohodkov pravnih oseb ne v Združenem kraljestvu, ampak v državi, v kateri je rezidentka. Vendar pa od družbe ni mogoče zahtevati, naj z akontacijo plača davek, za plačilo katerega ne bo nikoli zavezana (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo Metallgesellschaft in drugi, točki 55 in 56).

91 Ker so tako družbe rezidentke, ki razdelijo dividende drugim družbam rezidentkam, kot družbe nerezidentke, ki opravijo tako razdelitev, v državi, v kateri so rezidentke, zavezane za plačilo davka od dohodkov pravnih oseb, nacionalnega ukrepa, ki določa preprečitev verižnega obdavčevanja razdeljenega dobička samo za družbe, ki so prejele dividende od drugih družb rezidentk, in izpostavlja družbe, ki so prejele dividende od družb nerezidentk, zmanjšanju likvidnostnih sredstev, ni mogoče pojasniti z različnostjo upoštevanih položajev.

92 Ni mogoče trditi, kot zatrjuje vlada Združenega kraljestva, da neenakega obravnavanja pravzaprav ni, kadar lahko družba, ki je rezidentka zunaj Združenega kraljestva in je opravila razdelitev dividend, ne da bi morala plačati ACT, svojim delničarjem razdeli večje zneske. Taka trditev namreč ne upošteva okoliščin, da je za tako družbo v državi, v kateri je rezidentka, določen tudi davek od dohodkov pravnih oseb, v skladu s pravili in stopnjami, ki se v tej državi uporabljajo.

93 Različnega obravnavanja tudi ni mogoče upravičiti s potrebo po ohranitvi usklajenosti v Združenem kraljestvu veljavnega davčnega sistema zato, ker obstaja neposredna zveza med podeljeno davčno ugodnostjo, to je med davčnim odbitkom, ki se prizna družbi rezidentki, ki je prejela dividende od druge družbe rezidentke, in nadomestnim davčnim dolgom, to je ACT, ki jo je slednja plačala ob tej razdelitvi dividend. Potreba po taki neposredni zvezi naj bi namreč vodila naravnost do priznanja iste ugodnosti družbam, ki so prejele dividende od družb nerezidentk, ker so slednje tudi v državi, v kateri so rezidentke, dolžne plačati davek od dohodkov pravnih oseb od razdeljenega dobička.

94 Iz tega sledi, da člen 43 ES nasprotuje nacionalnemu ukrepu, ki družbi rezidentki, ki je

prejela dividende od druge družbe rezidentke, omogoča, da od zneska, ki ga je dolžna plačati prva družba iz naslova ACT, odbije znesek ACT, ki jo je plačala druga družba, medtem ko v primeru družbe rezidentke, ki je prejela dividende od družbe nerezidentke, tako odbitje ni dovoljeno, kar zadeva davek od dohodkov pravnih oseb, za katerega je slednja zavezana v državi, v kateri je rezidentka.

95 Ker ni mogoče izključiti, da se postopek pred predložitvenim sodiščem nanaša tudi na družbe rezidentke, ki so prejele dividende na podlagi deleža, ki jim ne omogoča izvajanja določenega vpliva na odločitve družbe razdeljevalke dividend in opredeljevanja njenih dejavnosti, je treba ta ukrep preužiti tudi glede na člen 56 ES o prostem pretoku kapitala.

96 Glede tega je treba spomniti, da so družbe rezidentke prejemnice tujih dividend deležne različnega obravnavanja, to je zmanjšanja likvidnostnih sredstev, ki ga ni mogoče pojasniti z različnostjo upoštevanih položajev.

97 Učinek takega različnega obravnavanja je odvržanje družb rezidentk Združenega kraljestva od tega, da bi svoj kapital vlagale v družbo s sedežem v drugi državi članici, in ima tudi omejevalni učinek na družbe s sedežem v drugih državah članicah, ker zanje pomeni oviro za zbiranje kapitala v prvi državi članici.

98 Ker so razlogi, na katere se sklicuje vlada Združenega kraljestva pri upravičevanju te ovire za prosti pretok kapitala, enaki kot tisti, ki so že bili zavrženi v okviru preužitve nacionalnega ukrepa, ki se obravnava v postopku v glavni stvari, z vidika svobode ustanavljanja, je treba ugotoviti, da je treba člen 56 ES razlagati tako, da nasprotuje tudi takemu ukrepu.

Direktiva 90/435

99 Po mnenju tožečih strank v postopku v glavni stvari naj bi bila nacionalna davčna pravila, navedena v drugem vprašanju za predhodno odločanje tudi v nasprotju s členoma 4(1) in 6 Direktive 90/435.

100 Na eni strani naj bi šlo za kršitev člena 4(1) te direktive, ker je v nasprotju z matično družbo rezidentko, ki je prejela domače dividende, matična družba rezidentka, ki je prejela tuje dividende, ob razdelitvi dividend delniarjem dolžna plačati ACT v celoti, ne da bi iz tega naslova uživala olajšave za tuji davek od dohodkov pravnih oseb, ki ga je od razdeljenega dobička plačala odvisna družba.

101 Na drugi strani naj bi ACT, ki jo je treba plačati za tuje dividende, predstavljala pri viru odtegnjeni davek, ki ga prepoveduje člen 6 Direktive 90/435 in ki naj ne bi bil dovoljen niti s členom 7 te direktive.

102 Glede tega je treba spomniti, da mora na eni strani na podlagi člena 4(1) Direktive 90/435 država članica, ki ne doloži oprostitve za dobiček, ki ga je matična družba rezidentka prejela od odvisne družbe, ki je rezidentka druge države članice, tej matični družbi dovoliti, da od zneska izračunanega davka odbije del davka, ki se nanaša na ta dobiček in ga je plačala odvisna družba, in, če je primerno, znesek pri viru odtegnjenega davka, ki ga je odmerila država članica, v kateri je odvisna družba rezidentka, do višine zneska ustreznega notranjega davka.

103 Kot izhaja zlasti iz tretje uvodne izjave te direktive, je njen cilj, da se z uvedbo skupnega sistema odpravi manj ugoden položaj sodelovanja med družbami iz različnih držav članic v primerjavi s sodelovanjem družb iz iste države članice in olajša povezovanje družb v skupine (sodbi z dne 17. oktobra 1996 v združenih zadevah Denkavit in drugi, C-283/94, C-291/94 in C-292/94, Recueil, str. I-5063, točka 22, in z dne 4. oktobra 2001 v zadevi Athinaiki Zythopoiia,

104 Glede obveznosti, ki je naložena državam ?lanicam na podlagi ?lena 4(1) Direktive 90/435 in je v tem, da se od davka mati?ne družbe rezidentke od razdeljenega dobi?ka odbije davek, ki ga je v državi ?lanici, v kateri je rezidentka, pla?ala odvisna družba nerezidentka, je namen te dolo?be, ki je prepree?itev verižnega obdav?evanja razdeljenega dobi?ka, mogo?e dose?i samo, ?e dav?ni sistem prve države ?lanice zadevni mati?ni družbi zagotavlja, da bo davek, ki ga je od razdeljenega dobi?ka pla?ala njena odvisna družba v tujini, v celoti odbit od zneska, ki ga mora iz naslova davka od dohodkov pravnih oseb pla?ati v tej državi ?lanici.

105 Vendar v nasprotju s tem, kar zatrjujejo tože?e stranke v postopku v glavni stvari, ta dolo?ba ne vsebuje obveznosti države ?lanice, v kateri velja sistem akontacije davka od dohodkov pravnih oseb, ki jo mora pla?ati mati?na družba rezidentka, ko sama razdeli prejete dividende od odvisne družbe nerezidentke, da bi zagotavljala, da bo znesek, ki ga je treba pla?ati kot akontacijo, v vseh okoliš?inah dolo?en glede na davek od dohodkov pravnih oseb, ki ga je odvisna družba pla?ala v državi, v kateri je rezidentka.

106 Na drugi strani je treba poudariti, da v nasprotju s tem, kar zatrjujejo tože?e stranke v postopku v glavni stvari, glede zadevnega nacionalnega ukrepa ne velja za države ?lanice v ?lenu 6 Direktive 90/435 dolo?ena prepoved zara?unavanja kakršnega koli pri viru odtegnjenega davka od dobi?ka, ki ga je prejela mati?na družba rezidentka od svoje odvisne družbe nerezidentke.

107 Glede tega je treba opozoriti, da v okviru te direktive izraz „pri viru odtegnjeni davek“ ni omejen na nekatere to?no dolo?ene vrste nacionalnega davka in da opredelitev davka, taks, dajatev ali pristojbin glede na pravo Skupnosti opravi Sodiš?e na podlagi objektivnih zna?ilnosti davka, ne glede na zna?ilnosti, ki jih ima davek po nacionalnem pravu (glej zlasti zgoraj navedeno sodbo Athinaiki Zythopoiia, to?ki 26 in 27, in sodbo z dne 25. septembra 2003 v zadevi Océ van der Grinten, C?58/01, Recueil, str. I?9809, to?ka 46).

108 Glede prepovedi, ki jo za države ?lanice dolo?a ?len 5 Direktive 90/435, da zara?unavajo pri viru odtegnjeni davek od dobi?ka, ki ga je odvisna družba rezidentka razdelila svoji mati?ni družbi, ki je rezidentka druge države ?lanice, je Sodiš?e že razsodilo, da je pri viru odtegnjeni davek vsak davek od dohodkov, prejetih v državi, v kateri so bile razdeljene dividende, katerega obdav?ljivi dogodek je izpla?ilo dividend ali vsakega drugega donosa vrednostnih papirjev, kadar je osnova tega davka donos navedenih vrednostnih papirjev in kadar je zavezanec imetnik teh vrednostnih papirjev (sodba z dne 8. junija 2000 v zadevi Epson Europe, C?375/98, Recueil, str. I?4243, to?ka 23, in zgoraj navedeni sodbi Athinaiki Zythopoiia, to?ki 28 in 29, ter Océ van der Grinten, to?ka 47).

109 Izraz „pri viru odtegnjeni davek“ je treba razlagati enako, in sicer v okviru ?lena 6 Direktive 90/435. „Pri viru odtegnjeni davek“ v smislu tega ?lena je torej vsak davek od dohodkov, ki jih je mati?na družba prejela od odvisne družbe s sedežem v drugi državi ?lanici, katerega obdav?ljivi dogodek je izpla?ilo dividend ali vsakega drugega donosa vrednostnih papirjev, kadar je osnova tega davka donos navedenih vrednostnih papirjev in kadar je zavezanec njihov imetnik.

110 Vendar je, kot poudarja vlada Združenega kraljestva, družba rezidentka dolžna pla?ati ACT ob razdelitvi dividend svojim delni?arjem. Obdav?ljivi dogodek ACT, ki jo mora pla?ati družba, ki je prejela tuje dividende, torej ni prejetje dividend ampak razdelitev dividend delni?arjem.

111 Iz tega sledi, da za ACT, ki jo mora ob poznejši razdelitvi dividend pla?ati družba, ki je prejela tuje dividende, ne velja prepoved pri viru odtegnjenega davka, ki jo dolo?a ?len 6 Direktive 90/435.

112 Na drugo vprašanje je treba torej odgovoriti, da ?lena 43 ES in 56 ES nasprotujeta zakonodaji države ?lanice, ki družbi rezidentki, ki je od druge družbe rezidentke prejela dividende, omogo?a, da od zneska, ki ga mora kot akontacijo pla?ati prva družba iz naslova davka od dohodkov pravnih oseb, odbije znesek navedenega davka, ki ga je druga družba pla?ala kot akontacijo, medtem ko v primeru družbe rezidentke, ki je prejela dividende družbe nerezidentke, tako odbijanje ni dovoljeno glede davka, ki ustreza razdeljenemu dobi?ku, ki ga je slednja pla?ala v državi, v kateri je rezidentka.

Tretje vprašanje

113 Predložitveno sodiš?e s tretjim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba ?lene 43 ES in 56 ES in/ali 4(1) in 6 Direktive 90/435 razlagati tako, da nasprotujejo taki zakonodaji, kot se obravnava v postopku v glavni stvari:

- ki dolo?a, da vsaka olajšava, ki jo uživa družba rezidentka prejemnica tujih dividend iz naslova davka, ki je bil pla?an v tujini, zniža znesek davka od dohodkov pravnih oseb, od katerega lahko odbije ACT, in
- ki družbi rezidentki ne omogo?a, da bi pla?ani znesek ACT, ki ga ni mogo?e odbiti od davka od dohodkov pravnih oseb, ki ga je treba pla?ati iz naslova danega obra?unskega leta ali prejšnjega ali poznejšega obra?unskega leta, prenesla na odvisne družbe nerezidentke, da bi ga te lahko odbile od davka od dohodkov pravnih oseb, ki so ga dolžne pla?ati.

114 To vprašanje omenja dolo?ene težave, ki jih ima družba rezidentka, ki ima odvisne družbe nerezidentke in/ali, ki je prejela tuje dividende, in se nanašajo na odbitje ACT, ki jo mora ta družba rezidentka pla?ati ob razdelitvi dividend delni?arjem od zneska iz naslova davka od dohodkov pravnih oseb.

115 V zvezi z drugim delom tega vprašanja je treba uvodoma opozoriti, da se je pred Sodiš?em razpravljalo samo o tem, da družbi rezidentki ni omogo?eno, da bi presežno ACT prenesla na odvisne družbe nerezidentke, da bi jo te lahko odbile od davka od dohodkov pravnih oseb, ki so ga dolžne pla?ati v Združenem kraljestvu za dejavnosti, ki so jih opravljale v tej državi ?lanici.

116 Iz razlogov, navedenih v to?kah od 76 do 78 te sodbe, je treba za odgovor na postavljeno vprašanje preu?iti, ali je zakonodaja, ki se obravnava v postopku v glavni stvari, v nasprotju z dolo?bami Pogodbe.

117 Treba je ugotoviti, da se za nacionalne ukrepe, ki so predmet tretjega vprašanja za predhodno odlo?anje, lahko uporablja tako ?len 43 ES o svobodi ustanavljanja kot ?len 56 ES o prostem pretoku kapitala. Glede olajšav, ki jih uživa družba rezidentka prejemnica tujih dividend iz naslova v tujini pla?anega davka, je analiza v postopku v glavni stvari obravnavane nacionalne zakonodaje, ki je bila opravljena v okviru odgovora na prvo vprašanje za predhodno odlo?anje, pokazala, da so olajšave različne glede na velikost deležev, ki jih imajo te družbe.

118 Za drugi vidik obravnavane nacionalne zakonodaje, ki je bil omenjen v tretjem vprašanju za predhodno odlo?anje, se zato, ker se nanaša samo na skupine družb, prej uporablja ?len 43 ES kot ?len 56 ES.

119 Po mnenju tože?ih strank v postopku v glavni stvari naj bi bila obravnavana zakonodaja v nasprotju s ?lenoma 43 ES in 56 ES, ker naj bi omejevala možnosti družbe, ki ima tuje dohodke in/ali pripada skupini, v kateri so družbe nerezidentke, da prizna olajšavo za ACT, ki je presežna glede na znesek, ki ga je treba v Združenem kraljestvu pla?ati iz naslova davka od dohodkov

pravnih oseb. Ta zakonodaja naj bi v škodo družb rezidentk, ki prejmejo tuje dividende in/ali imajo odvisne družbe nerezidentke, povzročila očitno različno obravnavanje pri odbijanju in odstopanju ACT. Take razlike naj ne bi bile niti primerne niti nujne glede na cilj preprečevanja ekonomskega dvojnega obdavčevanja razdeljenih dividend.

120 Treba je ugotoviti, da vsaka olajšava glede davka od dohodkov pravnih oseb, ki ga mora plačati družba rezidentka prejemnica tujih dividend, iz naslova tujega davka – bodisi da slednji ustreza pri viru odtegnjenemu davku, ki je bil plačan od teh dividend, ali davku od dohodkov pravnih oseb, ki ga je plačala družba nerezidentka od svojega dobička, ki je bil podlaga za dividende – nujno zniža znesek, ki ga mora plačati družba rezidentka iz naslova davka od dohodkov pravnih oseb, od katerega lahko ta ista družba rezidentka odbije ACT, ki je bila plačana ob poznejši razdelitvi dividend delničarjem.

121 Pri tem je treba spomniti, da glede ACT, ki jo mora delničarjem ob razdelitvi plačati družba, ki je prejela dividende družbe nerezidentke, iz zgoraj navedenega izhaja, da člena 43 ES in 56 ES vsekakor nasprotujeta kakršni koli diskriminaciji pri obdavčitvi z ACT med družbami prejemnicami domačih dividend in družbami prejemnicami tujih dividend (glej točko 112 te sodbe).

122 Seveda ni mogoče izključiti, da lahko pride do tega, da tudi brez take diskriminacije družba, ki je prejela visoke tuje dividende, plača znesek ACT, ki presega njen davni dolg iz naslova davka od dohodkov pravnih oseb in lahko tako ustvari presežek ACT. Vendar je tak položaj neposredna posledica uporabe nacionalnega pravila, katerega cilj je preprečevanje ali zmanjševanje obdavčenja razdeljenega dobička v obliki dividend.

123 V okviru mehanizma za preprečevanje ali zmanjševanje verižnega obdavčevanja razdeljenega dobička je mogoče šteti, da je tako pravilo v nasprotju z določbami Pogodbe v zvezi s prostim pretokom samo, če dividende, ki izvirajo iz tujih družb, obravnava manj ugodno od dividend, ki jih izplačajo družbe rezidentke, medtem ko gre za objektivno primerljiva položaja in ko različnega obravnavanja ne upravičujejo nujni razlogi v splošnem interesu.

124 Iz spisa ne izhaja, da bi samo dejstvo, da olajšava, ki je družbam prejemnicam tujih dividend priznana za davek, ki je bil plačan v tujini, zniža znesek davka od dohodkov pravnih oseb, ki ga je treba plačati v Združenem kraljestvu, pomenilo manj ugodno obravnavanje navedenih dividend glede na domače dividende. Kot namreč navaja vlada Združenega kraljestva, lahko pride do takega presežka ACT tudi v primeru družbe prejemnice domačih dividend vedno takrat, ko je znesek ACT, ki ga je plačala, višji od njenega dolga iz naslova davka od dohodkov pravnih oseb, zlasti ko je taka družba deležna oprostitev ali olajšav, ki so znižale dolg iz naslova davka od dohodkov pravnih oseb.

125 Dejstvo, da se družbi, prejemnici tujih dividend, ki je deležna olajšave iz naslova tujega davka, zniža znesek davka od dohodkov pravnih oseb, od katerega je lahko odbita presežna ACT, naj bi pripeljalo do diskriminacije med tako družbo in družbo prejemnico domačih dividend samo, če ta prva družba dejansko ne bi imela na voljo istih sredstev kot druga družba za odbitje presežne ACT od zneska iz naslova davka od dohodkov pravnih oseb.

126 Vendar iz opisa v postopku v glavni stvari obravnavane nacionalne zakonodaje, ki ga je podalo predložitveno sodišče, ne izhaja, da se glede tega družbo rezidentko prejemnico tujih dividend obravnava drugače kot družbo rezidentko prejemnico domačih dividend.

127 Iz tega sledi, da določbe Pogodbe v zvezi s svobodo ustanavljanja ne nasprotujejo nacionalnemu ukrepu, ki določa, da vsaka olajšava, ki jo uživa družba rezidentka prejemnica tujih dividend iz naslova davka, ki je bil plačan v tujini, zniža znesek davka od dohodkov pravnih oseb, od katerega lahko odbije ACT.

128 Ker tak ukrep ne vsebuje diskriminacije družb prejemnic tujih dividend, velja ugotovitev iz prejšnje točke tudi za določbe Pogodbe v zvezi s prostim pretokom kapitala.

129 Glede drugega vidika nacionalne zakonodaje, omenjenega v tretjem vprašanju za predhodno odločanje, je treba poudariti, kot opozarja predložitveno sodišče, da čeprav družba rezidentka lahko prenese znesek ACT, ki ga ni bilo mogoče odbiti od zneska iz naslova davka od dohodkov pravnih oseb glede danega obračunskega leta ali prejšnjih ali poznejših obračunskih let, na od nje odvisne družbe rezidentke, ki jo lahko tedaj odbijejo od zneska, ki ga morajo one plačati iz naslova davka od dohodkov pravnih oseb, pa je nemogoče, da bi taka družba prenesla to presežno ACT na povezane družbe nerezidentke, da bi jo slednje lahko odbile od davka od dohodkov pravnih oseb, ki ga morajo plačati v Združenem kraljestvu.

130 Po mnenju vlade Združenega kraljestva naj se družba rezidentka ne bi mogla sklicevati na dejstvo, da od nje odvisne družbe nerezidentke ne morejo odbiti presežne ACT od davka od dohodkov pravnih oseb, ki so ga dolžne plačati, ker naj sama ta družba rezidentka zaradi tega dejstva ne bi bila prikrajšana.

131 Vendar je treba poudariti, da določbe v zvezi s svobodo ustanavljanja nasprotujejo temu, da bi država članica ovirala ustanovitev v drugi državi članici enega njenih državljanov ali družbe, ustanovljene v skladu z njeno zakonodajo (glej zlasti sodbo z dne 16. julija 1998 v zadevi ICI, C-264/96, Recueil, str. I-4695, točka 21, in zgoraj navedeni sodbi Marks & Spencer, točka 31, ter Cadbury Schweppes in Cadbury Schweppes Overseas, točka 42).

132 Vendar pa možnost, ki jo določa obravnavana nacionalna zakonodaja za skupine družb, da se prenese dani znesek davka, ki ga družba skupine ne more odbiti od davka od dohodkov pravnih oseb, ki ga je dolžna plačati v Združenem kraljestvu, na drugo družbo te skupine, da bi ga slednja lahko odbila od davka od dohodkov pravnih oseb, ki ga je dolžna plačati v isti državi članici, pomeni davčno ugodnost za zadevne družbe. Dejstvo, da družbe nerezidentke navedene skupine nimajo te ugodnosti, je tako, da družbe rezidentke skupine ovira pri izvajanju svobode ustanavljanja s tem, da jih odvrta od ustanavljanja odvisnih družb v drugih državah članicah (glej v tem smislu glede olajšave za skupino v zvezi z izgubami, ki so nastale odvisnim družbam nerezidentkam, zgoraj navedeno sodbo Marks & Spencer, točki 32 in 33).

133 Kot zatrjujejo tožeče stranke v postopku v glavni stvari in Komisija Evropskih skupnosti, tako dejstvo, da družba rezidentka ne more prenesti presežka ACT na odvisne družbe nerezidentke, ki so dolžne plačati davek od dohodkov pravnih oseb v Združenem kraljestvu, pomeni omejevanje svobode ustanavljanja. Vendar niti v predložitveni odločbi niti v stališih vlade Združenega kraljestva ni omenjen kakršen koli s Pogodbo združljiv legitimni cilj, ki bi lahko upravičeval tako omejevanje.

134 Iz zgoraj navedenega izhaja, da člen 43 ES nasprotuje nacionalnemu ukrepu, ki družbi rezidentki ne omogoča prenosa presežne ACT na od nje odvisne družbe nerezidentke, tudi če so zavezanke za davek od dohodkov pravnih oseb v zadevni državi članici.

135 Tože?e stranke v postopku v glavni stvari na koncu trdijo, da so ti vidiki nacionalne zakonodaje zato, ker je zaradi njih mati?na družba rezidentka zavezanka za znesek presežka ACT, tudi v nasprotju s ?leni 4(1) in 6 Direktive 90/435.

136 Kot je bilo poudarjeno v to?kah od 106 do 111 te sodbe, se za upoštevne vidike nacionalne zakonodaje, ki se obravnava v postopku v glavni stvari, ne uporablja ?len 6 te direktive.

137 Glede ?lena 4(1) Direktive 90/435 je dovolj poudariti, da ?eprav ta dolo?ba zavezuje državo ?lanico, da mati?ni družbi, ki je prejela dividende od odvisne družbe s sedežem v drugi državi ?lanici, zagotavlja, da bo davek od razdeljenega dobi?ka, ki ga je v tujini pla?ala od nje odvisna družba, v celoti odbit od zneska, ki ga je dolžna pla?ati mati?na družba iz naslova davka od dohodkov pravnih oseb v prvi državi ?lanici (glej to?ko 104 te sodbe), pa iz njega ne izhaja nobena obveznost te države ?lanice, da v podobnem primeru skrbi za to, da olajšava, ki je priznana tej mati?ni družbi iz naslova tujega davka, ne zniža zneska, od katerega lahko odbije del davka od dohodkov pravnih oseb, ki je bil pla?an kot akontacija ob razdelitvi dividend delni?arjem, niti da razširi možnost te iste mati?ne družbe, da na odvisne družbe nerezidentke, zezanke za davek od dohodkov pravnih oseb v tej isti državi ?lanici, prenese znesek davka, ki je bil pla?an kot akontacija, ki ga ne more odbiti od svojega dav?nega dolga.

138 Na tretje vprašanje je treba torej odgovoriti, da ?lena 43 ES in 56 ES ne nasprotujeta zakonodaji države ?lanice, ki dolo?a, da vsaka olajšava, ki jo uživa družba rezidentka prejemnica tujih dividend iz naslova v tujini pla?anega davka, zniža znesek davka od dohodkov pravnih oseb, od katerega lahko odbije davek od dohodkov pravnih oseb, ki je bil pla?an kot akontacija.

139 ?len 43 ES nasprotuje zakonodaji države ?lanice, ki družbi rezidentki omogo?a, da na odvisne družbe rezidentke prenese znesek davka od dohodkov pravnih oseb, pla?anega kot akontacija, ki ga ni mogo?e odbiti od davka od dohodkov pravnih oseb, ki ga mora ta prva družba pla?ati iz naslova danega obra?unskega leta ali prejšnjih ali poznejših obra?unskih let, da bi ga te odvisne družbe lahko odbile od davka od dohodkov pravnih oseb, ki so ga dolžne pla?ati, družbi rezidentki pa ne omogo?a, da bi tak znesek prenesla na odvisne družbe nerezidentke v primeru, v katerem bi bile v tej državi ?lanici obdav?ene od dobi?ka, ki so ga v njej ustvarile.

?etrto vprašanje

140 Predložitveno sodiš?e s ?etrtim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali ?lena 43 ES in 56 ES ter ?lena 4(1) in 6 Direktive 90/435 nasprotujeta taki nacionalni zakonodaji, kot se obravnava v postopku v glavni stvari, ki ob tem, da družbam rezidentkam prejemnicam tujih dividend daje možnost, da se odlo?ijo za ureditev, ki jim omogo?a vra?ilo ACT, ki jo bodo pla?ale ob poznejši razdelitvi delnic svojim delni?arjem, te družbe na eni strani zavezuje, da pla?ajo ACT in nato zahtevajo njeno vra?ilo, na drugi strani pa za njihove delni?arje ne dolo?a dav?nega odbitka, medtem ko bi ga prejeli, ?e bi družbe rezidentke opravile razdelitev na podlagi doma?ih dividend.

141 Takoj je mogo?e zavrniti, da bi bilo mogo?e dolo?be Direktive 90/435 uporabljati glede težave, ki jo je omenilo predložitveno sodiš?e. Na eni strani, kot je bilo pojasnjeno v to?ki 137 te sodbe, ?len 4(1) te direktive namre? ne ureja pogojev, v skladu s katerimi je mogo?e naložiti obveznost pla?ila akontacije davka od dohodkov pravnih oseb. Glede na to, da dolo?a pravila za prepre?evanje verižnega obdav?evanja dobi?ka, ki ga je mati?ni družbi rezidentki razdelila odvisna družba nerezidentka, se ta dolo?ba ne uporablja v primeru delni?arjev, ki so fizi?ne osebe. Na drugi strani je treba opozoriti, da ACT ne predstavlja pri viru odtegnjenega davka v smislu ?lena 6 navedene direktive (glej to?ko 111 te sodbe).

142 Glede dolo?b Pogodbe v zvezi s prostim pretokom je treba poudariti, da se glede na to, da

se obravnavana zakonodaja uporablja za razdelitve dividend v korist družbam rezidentkam ne glede na velikost njihovega deleža, zanjo lahko uporabljata tudi člen 43 ES v zvezi s svobodo ustanavljanja in člen 56 ES v zvezi s prostim pretokom kapitala.

143 Glede na okoliščine, ki so podane v postopkih v glavni stvari (glej točko 37 te sodbe), je treba opraviti analizo nacionalne zakonodaje ki se obravnava v postopku v glavni stvari, z vidika člena 43 ES.

144 Kot je poudaril generalni pravobranilec v točki 94 sklepnih predlogov, predložitveno sodišče s tem vprašanjem Sodišče sprašuje o zakonitosti ureditve FID, ki je bila v Združenem kraljestvu uvedena 1. julija 1994. Ta ureditev družbam rezidentkam prejemnicam tujih dividend omogoča vračilo zneska presežne ACT, to je zneska ACT, ki ga ni mogoče odbiti od zneska iz naslova davka od dohodkov pravnih oseb.

145 Vendar je treba ugotoviti, da ostaja davčna obravnava družb rezidentk prejemnic tujih dividend, ki se odločijo za ureditev FID, v dveh pogledih manj ugodna od ureditve, ki se uporablja za družbe rezidentke prejemnice domačih dividend.

146 Prvič, glede možnosti vračila presežne ACT iz predložitvene odločbe izhaja, da je, medtem ko je treba ACT plačati v štirinajstih dnevih po trimesečju, v katerem je zadevna družba delniarjem izplačala dividende, presežek ACT mogoče dobiti nazaj šele takrat, ko zapade davek od dohodkov pravnih oseb, to je devet mesecev po koncu obračunskega leta. Družba mora torej čakati, odvisno od tega, kdaj je izplačala dividende, od osem mesecev in pol do sedemnajst mesecev in pol, da dobi plačano ACT nazaj.

147 Zato so, kot navajajo tožene stranke v postopku v glavni stvari, družbe rezidentke, ki se odločijo za tako ureditev iz razloga prejetja tujih dividend, deležne zmanjšanja likvidnostnih sredstev, ki ga ni pri družbah rezidentkah prejemnicah domačih dividend. V tem drugem primeru se namreč zato, ker je družba rezidentka razdeljevalka dividend že plačala ACT od razdeljenega dobička, družbi rezidentki, ki je prejemnica te razdelitve dividend, prizna davčni odbitek, kar slednji omogoča, da svojim delniarjem razdeli enak znesek dividend, ne da bi bila dolžna plačati ACT.

148 Drugič, delniar prejemnik razdelitve dividend, ki jo opravi družba rezidentka na podlagi tujih dividend, opredeljenih kot FID, ni upravičen do davčnega odbitka, ampak se šteje, kot da je prejel dohodek, ki je bil obdavčen po najnižji stopnji za zadevno davčno leto. Ker nima davčnega odbitka, tak delniar ni upravičen do nobenega vračila, kadar ni dolžan plačati dohodnino, ali kadar je njegova dohodnina nižja od obdavčitve dividende po najnižji stopnji.

149 Kot zatrjujejo tožene stranke v postopku v glavni stvari, navedeno vodi družbo, ki se je odločila za ureditev FID, k zvišanju zneska svojih razdelitev, če želi delniarjem zagotoviti enak donos, kot ga imajo od razdelitve domačih dividend.

150 Po mnenju vlade Združenega kraljestva naj to različno obravnavanje ne bi vsebovalo nobenega omejevanja svobode ustanavljanja.

151 Glede obveznosti družbe, ki se je odločila za ureditev FID, da plača ACT in poaka na njeno poznejše vračilo, ta vlada ponavlja svojo trditev, da naj položaj družbe prejemnice tujih dividend ne bi bil primerljiv s položajem družbe prejemnice domačih dividend, ker naj bi obveznost prve družbe, da plača ACT ob poznejši razdelitvi dividend, pojasnjevalo dejstvo, da naj bi za razliko od druge družbe prejela dividende, od katerih naj ne bi bila plačana nobena ACT. Čeprav ima v tem drugem okviru družba prejemnica tujih dividend, ki se je odločila za ureditev FID, pravico do vračila plačane ACT, naj to obravnavanje nikakor ne bi pomenilo diskriminacije.

152 Kljub temu, kot je bilo poudarjeno v točkah od 87 do 91 te sodbe – ker je za dobiček, ki ga razdeli družba v državi, v kateri je rezidentka, določen davek od dohodkov pravnih oseb, kadar sistem akontacije davka od dohodkov pravnih oseb, ki je določen za družbo prejemnico dividend, opredeljuje dolgovani znesek ob upoštevanju davka od razdeljenega dobička, ki ga je plačala družba rezidentka razdeljevalka dividend, ne pa davka, ki ga je v tujini plačala družba nerezidentka razdeljevalka dividend – tak sistem družbo prejemnico tujih dividend obravnava manj ugodno kot družbo prejemnico domačih dividend, čeprav je prva v položaju, ki je primerljiv s položajem druge.

153 Čeprav se je položaj te prve družbe zagotovo izboljšal s tem, da je mogoče davek, ki je bil plačan kot akontacija in ga ni mogoče odbiti od zneska iz naslova davka od dohodkov pravnih oseb, dobiti nazaj, ostane taka družba v manj ugodnem položaju od položaja družbe prejemnice domačih dividend, ker utrpí zmanjšanje likvidnostnih sredstev.

154 Tako različno obravnavanje, ki povzroči, da je pridobitev deleža v družbi nerezidentki manj privlačna od pridobitve deleža v družbi rezidentki, pomeni, če ni objektivno upravičeno, kršitev svobode ustanavljanja.

155 V nasprotju s tem, kar navaja vlada Združenega kraljestva, zmanjšanja likvidnostnih sredstev, ki so ga deležne družbe, ki so se odločile za ureditev FID, ni mogoče upravičiti s praktičnimi okoliščinami, da država v okviru obdavčitve navedenih dividend pri upoštevanju vseh davkov, ki je so bili odmerjeni od razdeljenega dobička, bodisi v tej isti državi članici bodisi v tujini, potrebuje določen čas.

156 Res je namreč, da mora imeti država članica na voljo določen čas za to, da lahko pri določenju zneska, ki ga je na koncu treba plačati iz naslova davka od dohodkov pravnih oseb, upošteva vse davke, ki so že bili odmerjeni od razdeljenega dobička. Vendar to ne more upravičiti položaja, ko se v primeru domačih dividend država članica odloči, da bo pri določenju zneska, ki ga mora iz naslova ACT plačati družba razdeljevalka dividend, upoštevala del ACT, ki jo je plačala družba rezidentka, od katere je navedena družba razdeljevalka dividend sama prejela dividende – v trenutku, v katerem znesek, ki ga bo na koncu dolžna plačati ta druga družba rezidentka iz naslova davka od dohodkov pravnih oseb, še sploh ni mogel biti določen – medtem ko v primeru tujih dividend ta država določi znesek, ki ga je treba plačati iz naslova ACT, ne da bi imela družba rezidentka, ki delnišarjem razdeli dividende kakršno koli možnost, da od navedenega zneska odbije davek, ki je bil odmerjen od dobička, ki ji ga je razdelila družba nerezidentka.

157 Če bi se izkazalo, da je upoštevanje davka, ki je bil plačan od razdeljenega dobička, v okviru sistema akontacije davka od dohodkov pravnih oseb iz praktičnih razlogov mogoče zagotoviti samo glede domačih dividend, bi bila naloga zadevne države članice, da spremeni en ali drugi vidik svoje ureditve za obdavčevanje družb rezidentk in odstrani to neenakost v obravnavanju.

158 Glede okoliščin, da ureditev FID ne določa davčnega odbitka za delnišarja, vlada Združenega kraljestva navaja, da se tak davčni odbitek prizna delnišarju, ki je deležen razdelitve dividend, samo ko gre za ekonomsko dvojno obdavčevanje razdeljenega dobička, ki ga je treba preprečiti ali zmanjšati. Za tak primer naj ne bi šlo pri ureditvi FID, ker na eni strani od tujih dividend ni bila plačana nobena ACT in ker je na drugi strani ACT, ki jo mora družba rezidentka prejemnica navedenih dividend plačati ob razdelitvi svojim delnišarjem, pozneje vrnjena.

159 Vendar se ta trditev opira na isto nepravilno predpostavko, v skladu s katero naj bi bila podana nevarnost ekonomskega dvojnega obdavčevanja samo v primeru dividend, ki jih izplača družba rezidentka, ki je zavezana za plačilo ACT od svojih razdelitev dividend, medtem ko ta nevarnost pravzaprav obstaja tudi v primeru dividend, ki jih je izplačala družba nerezidentka, za

katere dobi?ek je v državi, v kateri je rezidentka, tudi dolo?en davek od dohodkov pravnih oseb po stopnji in v skladu s pravili, ki se v njej uporabljajo.

160 Iz istega razloga na podlagi trditev vlade Združenega kraljestva, da lahko taka družba zato, ker ni zavezana za pla?ilo ACT, svojim delni?arjem izpla?a višje dividende, ni mogo?e podvomiti o tem, da je dav?na obravnava dividend, ki jih prejme družba nerezidentka, manj ugodna.

161 Treba je tudi zavrniti trditev, da razli?no obravnavanje, ki ga je deležna razdelitev tujih dividend v okviru ureditve FID, ne pomeni omejevanja svobode ustanavljanja, ker je ta ureditev le izbirna.

162 Kot namre? navajajo tože?e stranke v postopku v glavni stvari, je nacionalna ureditev, ki omejuje prosti pretok, nezdružljiva s pravom Skupnosti, tudi ?e je njena uporaba izbirna.

163 In na koncu glede trditve vlade Združenega kraljestva, da naj bi obravnavane omejitve upravi?evala potreba po ohranitvi usklajenosti dav?nega sistema Združenega kraljestva, je treba ugotoviti, da ta trditev samo napotuje na enako trditev, ki je že bila zavrnjena pri preu?itvi drugega vprašanja (glej to?ko 93 te sodbe).

164 Iz zgoraj navedenega izhaja, da ?len 43 ES nasprotuje zna?ilnostim ureditve FID, ki jih je navedlo predložitveno sodiš?e v ?etrtem vprašanju.

165 ?e se po mnenju predložitvenega sodiš?a to vprašanje nanaša tudi na primer družb s sedežem v tretjih državah, za katere zato ne velja ?len 43 ES o svobodi ustanavljanja, in iz razloga, navedenega v to?ki 38 te sodbe, se postavlja vprašanje, ali so taki nacionalni ukrepi, kot so ukrepi, ki se obravnavajo v postopku v glavni stvari, tudi v nasprotju s ?lenom 56 ES o prostem pretoku kapitala.

166 V zvezi s tem je treba poudariti, da je u?inek razli?nega obravnavanja, ki je dolo?eno za tuje dividende, kadar jih prejme družba rezidentka, ki se odlo?i za ureditev FID (glej to?ke od 145 do 149 te sodbe), odvr?a?anje take družbe od vlaganja kapitala v družbo s sedežem v drugi državi in ima tudi omejevalni u?inek za družbe s sedežem v drugih državah, ker za njih pomeni oviro za zbiranje kapitala v Združenem kraljestvu.

167 Da bi bilo tako razli?no obravnavanje združljivo z dolo?bami Pogodbe v zvezi s prostim pretokom kapitala, se mora nanašati na položaje, ki med seboj objektivno niso primerljivi ali pa mora biti upravi?eno z nujnimi razlogi v splošnem interesu.

168 Ker se vlada Združenega kraljestva v tem okviru sklicuje na ista stališ?a, kot jih je navedla glede analize ?lena 43 ES, je dovolj ugotoviti, da iz razlogov, navedenih v to?kah od 150 do 163 te sodbe, to razli?no obravnavanje zadeva položaje, ki so med seboj objektivno primerljivi, in pomeni omejevanje pretoka kapitala, glede katerega ni bilo dokazano, da je upravi?eno.

169 Edina trditev, ki jo je ta vlada posebej navedla v zvezi s prostim pretokom kapitala, izhaja iz dejstva, da se lahko v položaju, v katerem gre tudi za družbe razdeljevalke dividend s sedežem v tretjih državah, preverjanje davka, ki so ga pla?ale te družbe v državi, v kateri so rezidentke, izkaže za težavnejše kot v izklju?nem okviru Skupnosti.

170 Res je, da iz razloga stopnje pravne integracije med državami ?lanicami Unije, zlasti iz razloga zakonodajnih ukrepov Skupnosti, ki se nanašajo na sodelovanje med nacionalnimi dav?nimi organi, kot je Direktiva Sveta 77/799/EGS z dne 19. decembra 1977 o medsebojni pomo?i pristojnih organov držav ?lanic na podro?ju neposredne obdav?itve (UL L 336, str. 15), obdav?evanje gospodarskih dejavnosti s ?ezmejnimi vidiki, ki se opravljajo v Skupnosti, ki ga

izvaja država članica, ni vedno primerljivo z obdavčevanjem gospodarskih dejavnosti, ki vsebujejo elemente razmerij med državami članicami in tretjimi državami.

171 Poleg tega, kot je poudaril generalni pravobranilec v točki 121 sklepnih predlogov, ne more biti izključeno, da bi lahko država članica dokazala, da je omejevanje pretoka kapitala proti tretjim državam ali iz njih upravičeno iz razloga, danega v okoliščinah, v katerih ta razlog ne bi bil tak, da bi pomenil veljavno upravičitev za omejevanje pretoka kapitala med državami članicami.

172 Vendar je glede obravnavane nacionalne zakonodaje vlada Združenega kraljestva navedla težave, povezane s preverjanjem davka, ki je bil plačan v tujini, samo zato, da bi pojasnila časovni zamik med trenutkom plačila ACT in trenutkom njenega vračila. Vendar pa, kot je bilo poudarjeno v točki 156 te sodbje, tak element ne upravičuje zakonodaje, ki družbi rezidentki, ki je deležna razdelitve tujih dividend, nikakor ne omogoča, da bi od zneska iz naslova akontacije davka od dohodkov pravnih oseb, odbila davek, ki je bil odmerjen od v tujini razdeljenega dobička, medtem ko je pri domačih dividendah navedeni znesek po uradni dolžnosti odbit od davka, ki ga je, čeprav le kot akontacijo, plačala družba rezidentka razdeljevalka dividend.

173 Na tretjo vprašanje je treba torej odgovoriti, da člena 43 ES in 56 ES nasprotujeta zakonodaji države članice, ki medtem ko družbe rezidentke, ki delnišarjem razdelijo dividende, ki izhajajo iz prejetih domačih dividend, oprosti plačila akontacije davka od dohodkov pravnih oseb, daje družbam rezidentkam, ki delnišarjem razdelijo dividende, ki izhajajo iz prejetih tujih dividend, možnost, da se odločijo za ureditev, ki jim omogoča vračilo davka od dohodkov pravnih oseb, plačanega kot akontacijo, vendar na eni strani te družbe zavezuje, da plačajo navedeni davek kot akontacijo in da nato zahtevajo njegovo vračilo, in na drugi strani ne določa davčnega odbitka za njihove delnišarje, medtem ko bi ga slednji prejeli v primeru razdelitve, ki bi jo opravila družba rezidentka na podlagi domačih dividend.

Peto vprašanje

174 Predložitveno sodišče s petim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali so glede na dejstvo, da so bili nacionalni ukrepi, na katere se nanašata prvo in drugo vprašanje, sprejeti pred 31. decembrom 1993, ukrepi, navedeni v tretjem vprašanju, ki so bili sprejeti po tem datumu in s katerimi se spreminjajo navedeni nacionalni ukrepi, ker tudi ti pomenijo omejitve, ki so naenlo prepovedane s členom 56 ES, dovoljeni kot omejitve, ki so obstajale na dan 31. decembra 1993 v smislu člena 57(1) ES.

175 V skladu s to zadnje navedeno določbo člen 56 ES ne posega v uporabo tistih omejitev za tretje države, ki veljajo po notranjem pravu ali pravu Skupnosti na dan 31. decembra 1993 in so bile sprejete glede pretoka kapitala v tretje države ali iz njih, nanašajo pa se na neposredne naložbe, tudi naložbe v nepremičnine, ustanavljanje, opravljanje finančnih storitev ali na sprejem vrednostnih papirjev na trge kapitala.

176 Zato je treba določiti, ali se za nacionalne ukrepe, navedene v tretjem vprašanju, uporablja člen 57(1) ES kot za omejitve pretoka kapitala, ki se nanašajo na neposredne naložbe, ustanavljanje, opravljanje finančnih storitev ali na sprejem vrednostnih papirjev na trge kapitala.

177 Kar posebej zadeva pojem „neposredne naložbe“, je treba ugotoviti, da tega pojma Pogodba ne opredeljuje.

178 Vendar pa je bil v pravu Skupnosti ta pojem opredeljen pri nomenklaturi pretoka kapitala v Prilogi I k Direktivi Sveta 88/361/EGS z dne 24. junija 1988 o izvajanju člena 67 Pogodbe (člen, ki je bil razveljavljen z Amsterdamsko pogodbo) (UL L 178, str. 5), ki vsebuje trinajst kategorij pretoka kapitala.

179 Iz ustaljene sodne prakse izhaja, da je zato, ker je člen 56 ES v bistvu prevzel besedilo člena 1 Direktive 88/361, čeprav je bila ta direktiva sprejeta na podlagi členov 69 in 70(1) Pogodbe EGS (člene od 67 do 73 Pogodbe EGS so zamenjali členi od 73 B do 73 G Pogodbe ES, ki so postali členi od 56 do 60 ES), ta nomenklatura obdržala znano napotilo za opredelitev pojma pretoka kapitala, kot ga je imela pred začetkom veljavnosti člena 73 B in naslednjih Pogodbe ES, pri čemer v skladu z uvodom v nomenklaturo seznam, ki ga vsebuje, ni izrpen (glej zlasti sodbi z dne 16. marca 1999 v zadevi Trummer in Mayer, C-222/97, Recueil, str. I-1661, točka 21, in z dne 23. februarja 2006 v zadevi Van Hilten-van der Heijden, C-513/03, ZOdl., str. I-1957, točka 39).

180 Tej nomenklaturi je treba priznati znano napotilo pri razlagi pojma neposrednih naložb. V prvem razdelku navedene nomenklature je pod naslovom „Neposredne naložbe“ navedeno ustanovitev in razširitev podružnic ali novih podjetij, ki so v popolni lasti osebe, ki je zagotovila kapital in pridobitev že obstoječega podjetja v popolno last, udeležba v novem ali obstoječem podjetju z namenom vzpostavitve ali ohranjanja trajnih gospodarskih povezav, dolgoročno posojila z namenom vzpostavitve ali ohranjanja trajnih gospodarskih povezav, ponovno vlaganje dobička z namenom ohranjanja trajnih gospodarskih povezav.

181 Kot izhaja iz tega naštevanja in s tem povezanih pojasnil, zadeva pojem neposrednih naložb naložbe vseh vrst s strani fizičnih ali pravnih oseb, ki služijo za vzpostavitev ali ohranjanje trajnih in neposrednih povezav med osebo, ki je zagotovila kapital, in podjetnikom ali podjetjem, ki je dobil/o na razpolago kapital za izvajanje gospodarske dejavnosti.

182 Kot glede deleža v novih ali obstoječih podjetjih potrjujejo ta pojasnila, cilj vzpostavitve ali ohranjanja trajnih gospodarskih povezav predpostavlja, da delnice njihovemu imetniku dajejo, bodisi na podlagi določb nacionalne zakonodaje, ki se nanaša na delniške družbe, bodisi drugače, možnost, da učinkovito sodeluje pri upravljanju družbe ali njenem obvladovanju.

183 V nasprotju s tem, kar zatrjujejo tožeče stranke v postopku v glavni stvari, omejitve pretoka kapitala, ki se nanašajo na neposredne naložbe ali ustanavljanje v smislu člena 57(1) ES, zajemajo ne le nacionalne ukrepe, ki pri uporabi glede pretoka kapitala v tretje države ali iz njih, omejujejo naložbe ali ustanavljanje, ampak tudi tiste, ki omejujejo izplačila dividend, ki iz njih izhajajo.

184 Iz sodne prakse namreč izhaja, da je treba vsako manj ugodno obravnavanje tujih dividend glede na domače dividende šteti za omejevanje prostega pretoka kapitala, ker lahko povzroči, da postane prevzemanje deležev v družbah s sedežem v drugih državah članicah manj privlačno (zgoraj navedene sodbe Verkooijen, točka 35, Lenz, točka 21, in Manninen, točka 23).

185 Iz tega sledi, da se za tako omejitev pretoka kapitala, kot je manj ugodno davčno obravnavanje tujih dividend, uporablja člen 57(1) ES, ker se omejitev nanaša na prevzem deležev z namenom vzpostavitve ali ohranjanja trajnih in neposrednih gospodarskih povezav med delničarjem in zadevno družbo, ki delničarju omogočajo, da učinkovito sodeluje pri upravljanju družbe ali njenem obvladovanju.

186 Če ni tako, omejitve pretoka kapitala, ki jo prepoveduje člen 56 ES, ni mogoče uporabiti niti v razmerjih s tretjimi državami.

187 Nasprotno, iz člena 57(1) ES izhaja, da lahko država članica v razmerjih s tretjimi državami uporabi omejitve pretoka kapitala, ki sodijo na materialno področje uporabe te določbe, tudi če so v nasprotju z načelom prostega pretoka kapitala iz člena 56 ES, pod pogojem, da so že veljale na dan 31. decembra 1993.

188 Vlada Združenega kraljestva meni, da če bi moralo Sodišče ugotoviti, da člen 56 ES nasprotuje nacionalni zakonodaji, ki se obravnava v postopku v glavni stvari, na področju obdavčevanja tujih dividend, bi šlo za tak primer ne le pri ukrepih, na katere se nanašajo prva tri vprašanja za predhodno odločanje, sprejetih pred 31. decembrom 1993, ampak tudi za ureditev FID, ki je začela veljati 1. julija 1994, ker v razmerju do obstoječih ukrepov s to ureditvijo ni bila uvedena nobena nova omejitev, ampak se je ta ureditev, nasprotno, omejila na to, da bi zmanjšala določene omejevalne uinke veljavne zakonodaje.

189 Najprej je treba razjasniti pojem veljavnih omejitev na dan 31. decembra 1993, v smislu člena 57(1) ES.

190 Kot so predlagale tožene stranke v postopku v glavni stvari, vlada Združenega kraljestva in Komisija, se je treba sklicevati na sodbo z dne 1. junija 1999 v zadevi Konle (C-302/97, Recueil, str. I-3099), v kateri je moralo Sodišče razložiti pojem „veljavne zakonodaje“, ki jo vsebuje določba o odstopanju Akta o pogojih pristopa Republike Avstrije, Republike Finske in Kraljevine Švedske in prilagoditvah pogodb, na katerih temelji Evropska unija (UL 1994, C 241, str. 21, in UL 1995, L 1, str. 1), ki Republiki Avstriji omogoča, da začasno ohrani svojo veljavno zakonodajo, ki se nanaša na sekundarna prebivališča.

191 Čeprav je načeloma naloga nacionalnega sodišča, da opredeli vsebino zakonodaje, ki je veljala na dan, ki ga določa akt Skupnosti, je Sodišče v tej sodbi pojasnilo, da je njegova naloga, da poda elemente za razlago pojma Skupnosti, na katerega se je mogoče sklicevati pri uporabi odstopanja od pravil Skupnosti glede nacionalne zakonodaje, ki je veljala na določen dan (glej v smislu zgoraj navedeno sodbo Konle, točka 27).

192 Kot se je Sodišče izreklo v tej sodbi, vsak nacionalni ukrep, ki je bil sprejet po tako določenem datumu, ni samo zaradi tega avtomatično izključen iz odstopanja od pravil, ki je bilo uvedeno z zadevnim aktom Skupnosti. Za določbo, ki je v bistvu enaka kot v prejšnji zakonodaji ali ki samo zmanjšuje ali odstranjuje oviro za izvrševanje pravic in svobod Skupnosti, ki je bila določena v prejšnji zakonodaji, namreč odstopanje velja. Nasprotno, zakonodaje, ki temelji na drugačni logiki od prejšnje in uvaja nove postopke, ni mogoče izenačiti z zakonodajo, ki je veljala na dan, ki je določen v obravnavanem aktu Skupnosti (glej zgoraj navedeno sodbo Konle, točki 52 in 53).

193 Dalje, glede razmerja med ureditvijo FID in nacionalno zakonodajo, ki velja na področju obdavčevanja tujih dividend, kot je ta, ki jo je navedlo predložitveno sodišče, kaže, da je cilj te ureditve, da se zmanjšajo omejevalni uinki, ki za družbe rezidentke prejemnice tujih dividend izhajajo iz veljavne zakonodaje, zlasti s tem, da se navedenim družbam ponudi možnost vračila ACT, ki jo morajo plačati ob razdelitvi dividend delničarjem.

194 Vendar pa je naloga nacionalnega sodišča, da določi, ali je treba šteti, da je dejstvo, da, kot poudarjajo tožene stranke v postopku v glavni stvari, delničarjem, ki prejmejo dividende, opredeljene kot FID, ni podeljen davčni odbitek, nova omejitev. Čeprav je namreč res, da v nacionalnem davčnem sistemu, v katerega sodi ureditev FID, podelitev takega davčnega odbitka

delni?arju prejemniku dividend ustreza ACT, ki jo pla?a družba razdeljevalka dividend od te razdelitve, pa iz opisa nacionalne dav?ne zakonodaje v predložitveni odlo?bi ni mogo?e sklepati, da bi dejstvo, da ima družba, ki se je odlo?ila za ureditev FID, pravico do vra?ila ACT, ki je bila pla?ana v presežku, v skladu z logiko zakonodaje, ki je veljala na dan 31. decembra 1993, upravi?evalo to, da njenim delni?arjem ni podeljen dav?ni odbitek.

195 V nasprotju s tem, kar zatrjuje vlada Združenega kraljestva, ureditve FID vsekakor ni mogo?e opredeliti za veljavno omejitev že zato, ker imajo zaradi njene izbirnosti zadevne družbe vedno možnost uporabiti ureditev, ki je bila sprejeta pred tem, skupaj z omejevalnimi u?inki, ki iz nje izhajajo. Kot je bilo namre? poudarjeno v to?ki 162 te sodbe, je nacionalna ureditev, ki omejuje prosti pretok, nezdružljiva s pravom Skupnosti, tudi ?e je njena uporaba izbirna.

196 Na peto vprašanje je treba torej odgovoriti, da je treba ?len 57(1) ES razlagati tako, da kadar je pred 31. decembrom 1993 država ?lanica sprejela zakonodajo, ki vsebuje omejitve pretoka kapitala v tretje države ali iz njih, ki jih prepoveduje ?len 56 ES, in po tem datumu sprejme ukrepe, ki so, ?eprav tudi pomenijo omejitev navedenega pretoka, v bistvu enaki kot v prejšnji zakonodaji ali samo zmanjšujejo ali odstranjujejo oviro za izvrševanje pravic in svobod Skupnosti, ki je bila dolo?ena v prejšnji zakonodaji, ?len 56 ES ne nasprotuje temu, da se ti ukrepi uporabljajo za tretje države, kadar se uporabljajo za pretok kapitala, ki se nanaša na neposredne naložbe, tudi na naložbe v nepremi?nine, ustanavljanje, opravljanje finan?nih storitev ali na sprejem vrednostnih papirjev na trge kapitala. Glede na to deležev v družbi, ki niso prevzeti z namenom vzpostavitve ali ohranjanja trajnih in neposrednih gospodarskih povezav med delni?arjem in to družbo in delni?arju ne omogo?ajo, da bi u?inkovito sodeloval pri upravljanju družbe ali njenem obvladovanju, ni mogo?e šteti za neposredne naložbe.

Od šestega do devetega vprašanja

197 Predložitveno sodiš?e z vprašanji od šest do devet, ki jih je treba obravnavati skupaj, v bistvu sprašuje, ali je treba v primeru, ?e bi bili nacionalni ukrepi, navedeni v predhodnih vprašanjih, nezdružljivi s pravom Skupnosti, take tožbe, kot so jih vložile tože?e stranke v postopku v glavni stvari za odpravo posledic take nezdružljivosti, opredeliti kot tožbe za vra?ilo neupravi?eno obra?unanih zneskov ali neupravi?eno zavrženih ugodnosti ali nasprotno tožbe za povrnitev povzro?ene škode. V tem zadnjem primeru se sprašujejo, ali je treba izpolniti pogoje iz zgoraj navedene sodbe *Brasserie du Pêcheur* in *Factortame* in ali je v zvezi s tem pomembno, da se upošteva oblika, v kateri morajo biti te tožbe vložene na podlagi nacionalnega prava.

198 Glede uporabe pogojev, na podlagi katerih je država ?lanica dolžna povrniti škodo, ki je bila povzro?ena posameznikom s kršitvijo prava Skupnosti, predložitveno sodiš?e sprašuje, ali Sodiš?e lahko dolo?i usmeritve glede zahteve po dovolj resni kršitvi navedene pravice in glede zahteve v zvezi z vzro?no zvezo med kršitvijo obveznosti države ?lanice in škodo, ki so jo utrpeli oškodovanci.

199 Tože?e stranke v postopku v glavni stvari navajajo, da vse tožbe, ki so opisane v šestem vprašanju sodijo v skupino tožb za vra?ilo, zato ker se te tožbe nanašajo na vra?ilo neupravi?eno pobranega presežnega davka ali izgube, nastale zaradi odvzema možnosti uporabe zneskov, ki so bili predmet pred?asnega pla?ila davka, in zato ker se nanašajo na vra?ilo dav?nih olajšav ali vra?ilo zneska, za katerega bi morale zadevne družbe rezidentke zvišati dividende, opredeljene kot FID, da bi nadomestile izgubo dav?nega odbitka pri svojih delni?arjih. ?e bi pravo Skupnosti omogo?alo, da je v nacionalnem pravu dolo?ena le ena odškodninska tožba, bi bila ta tožba vsekakor druga?na od tožbe iz zgoraj navedene sodbe *Brasserie du Pêcheur* in *Factortame*.

200 Nasprotno pa vlada Združenega kraljestva trdi, da predstavlja vsak zahtevek tože?ih strank v postopku v glavni stvari odškodninski zahtevek, vложен v okoliš?inah zgoraj navedene sodbe

Brasserie du Pêcheur in Factortame. Način, na katerega so bile vložene tožbe z vidika nacionalnega prava, naj ne bi imel pomena za njihovo opredelitev v pravu Skupnosti.

201 Glede tega je treba poudariti, da ni naloga Sodišča, da pravno opredeli tožbe, ki so jih pri predložitvenem sodišču vložile tožeče stranke v postopku v glavni stvari. V obravnavanem primeru je naloga slednjih, da pod nadzorom predložitvenega sodišča natančno opredelijo naravo in temelj svoje tožbe (zahtevkov za vračilo ali zahtevkov za povrnitev škode) (glej zgoraj navedeno sodbo Metallgesellschaft in drugi, točka 81).

202 Vendar ostaja dejstvo, da je v skladu z ustaljeno sodno prakso pravica do vračila davka, ki je bil v državi članici odmerjen s kršitvijo pravil prava Skupnosti, posledica in dopolnitev pravic, ki jih posameznikom podeljujejo določbe Skupnosti, kot jih je razlagalo Sodišče (glej zlasti sodbo z dne 9. novembra 1983 v zadevi San Giorgio, 199/82, Recueil, str. 3595, točka 12, in zgoraj navedeno Metallgesellschaft in drugi, točka 84). Država članica je torej naeloma dolžna vrniti davke, ki so bili odmerjeni s kršitvijo pravil prava Skupnosti (sodba z dne 14. januarja 1997 v združenih zadevah Comateb in drugi, od C-192/95 do C-218/95, Recueil, str. I-165, točka 20, ter zgoraj navedena sodba Metallgesellschaft in drugi, točka 84).

203 Kadar na področju vračila neupravičeno obračunanih nacionalnih dajatev ni predpisov Skupnosti, mora pravni red vsake države članice določiti pristojna sodišča in podrobneje urediti postopkovna pravila pravnih sredstev, katerih namen je varstvo pravic, ki za upravičene subjekte izhajajo iz prava Skupnosti, če na eni strani ta pravila niso manj ugodna od tistih, ki veljajo za podobne nacionalna pravna sredstva (načelo enakovrednosti), in če na drugi strani v praksi ne povzročajo nemogočega ali znatno oteženega uveljavljanja pravic, ki jih podeljuje pravni red Skupnosti (načelo učinkovitosti) (glej zlasti sodbi z dne 16. decembra 1976 v zadevi Rewe, 33/76, Recueil, str. 1989, točka 5, in v zadevi Comet, 45/76, Recueil, str. 2043, točki 13 in 16; novejši sodbi z dne 15. septembra 1998 v zadevi Edis, C-231/96, Recueil, str. I-4951, točki 19 in 34, in z dne 9. februarja 1999 v zadevi Dilexport, C-343/96, Recueil, str. I-579, točka 25, ter zgoraj navedeno sodbo Metallgesellschaft in drugi, točka 85).

204 Poleg tega je Sodišče v točki 96 zgoraj navedene sodbe Metallgesellschaft in drugi odločilo, da kadar je družba rezidentka ali njena mati na družba utrpela finančno izgubo v korist organov države članice zaradi akontacije davka od dohodkov pravnih oseb, za katero je bila zavezana družba rezidentka iz naslova dividend, ki jih je izplačala mati ni družbi nerezidentki, ki pa je bila oproščena družba rezidentka, ki je izplačala dividende mati ni družbi, ki je tudi rezidentka te države članice, določbe Pogodbe v zvezi s prostim pretokom zahtevajo, da imajo družbe rezidentke in njihove mati ne družbe nerezidentke na voljo učinkovito pravno sredstvo za vračilo zneska ali za odškodnino za to izgubo.

205 Iz te sodne prakse izhaja, da imajo upravičeni subjekti, ko je država članica pobrala davke s kršitvijo pravil prava Skupnosti, pravico do vračila ne le neupravičeno obračunane davka ampak tudi zneskov, ki so bili tej državi plačani ali jih je zadržala in so neposredno povezani s tem davkom. Kot je Sodišče odločilo v točkah 87 in 88 zgoraj navedene sodbe Metallgesellschaft in drugi, to zajema tudi izgube, nastale zaradi nedostopnosti denarnih zneskov zaradi predčasne zapadlosti davka.

206 Ker so pravila nacionalnega prava v zvezi z olajšavami preprečila, da bi davni zavezanec plačani davek, kot je ACT, ki je bila pobrana s kršitvijo pravil prava Skupnosti, dobil nazaj, ima ta pravico do vračila tega davka.

207 Vendar pa v nasprotju s tem, kar zatrjujejo tožeče stranke v postopku v glavni stvari, niti olajšave, ki naj bi se jim davni zavezanec odpovedal, da bi lahko neupravičeno obračunani davek, kot je ACT, v celoti odbil od zneska iz naslova nekega drugega davka, niti škoda, ki naj bi

jo utrpele družbe rezidentke, ki so se odločile za ureditev FID, ker so morale zvišati znesek svojih dividend, da bi nadomestile izgubo davčnega odbitka pri svojih delničarjih, na podlagi prava Skupnosti ne morejo biti nadomeščene s pomočjo tožbe za vračilo neupravičeno obračunanega davka ali s tem davkom neposredno povezanih zneskov, ki so bili zadevni državni prejemniki plačani ali jih je zadržala. Take odpovedi olajšavam ali zviševanja dividend naj bi se namreč opirali na odločitve, ki so jih sprejele te družbe in naj pri njih ne bi pomenile neizogibne posledice, in sicer, da bi Združeno kraljestvo omenjenim delničarjem zavrnilo priznanje enakega obravnavanja kot ga uživajo delničarji, ki prejmejo dividende iz razdelitve, ki temelji na domačih dividendah.

208 V teh okoliščinah je naloga nacionalnega sodišča, da opredeli, ali odpovedi olajšavam ali zviševanja zneska dividend pri zadevnih družbah pomenijo finančne izgube, ki so jih utrpele zaradi kršitve prava Skupnosti, za katero je odgovorna zadevna država članica.

209 Sodišče sicer ni izključilo, da lahko nacionalno pravo za vzpostavitev odgovornosti države določi manj stroge pogoje, je pa razsodilo, da je država članica dolžna povrniti škodo, ki je bila povzročena posameznikom s kršitvijo prava Skupnosti, za katero je odgovorna, če so izpolnjeni trije pogoji, to je, da kršeno pravno pravilo podeljuje posameznikom pravice, da je kršitev dovolj resna in da obstaja neposredna vzročna zveza med kršitvijo obveznosti države in škodo, ki so jo utrpeli oškodovanci (zgoraj navedena sodba *Brasserie du Pêcheur in Factortame*, točki 51 in 66, in sodba z dne 30. septembra 2003 v zadevi *Köbler*, C-224/01, Recueil, str. I-10239, točki 51 in 57).

210 Ali so izpolnjeni pogoji, ki omogočajo določitev odgovornosti držav članic za škodo, ki je bila posameznikom povzročena s kršitvami prava Skupnosti, morajo ugotoviti nacionalna sodišča (zgoraj navedeni sodbi *Brasserie du Pêcheur in Factortame*, točka 58, in *Köbler*, točka 100), in sicer v skladu z usmeritvami, ki jih je določilo Sodišče za ugotavljanje izpolnitve pogojev (zgoraj navedena sodba *Brasserie du Pêcheur in Factortame*, točke od 55 do 57; sodba z dne 26. marca 1996 v zadevi *British Telecommunications*, C-392/93, Recueil, str. I-1631, točka 41, in zgoraj navedeni sodbi *Denkavit* in drugi, točka 49, ter *Konle*, točka 58).

211 V postopku v glavni stvari je prvi pogoj očitno izpolnjen, kar zadeva člena 43 ES in 56 ES. Učinek teh določb je namreč podelitev pravic posameznikom (glej zgoraj navedeno sodbo *Brasserie du Pêcheur in Factortame*, točki 23 in 54, oziroma sodbo z dne 14. decembra 1995 v združenih zadevah *Sanz de Lera* in drugi, C-163/94, C-165/94 in C-250/94, Recueil, str. I-4821, točka 43).

212 Glede drugega pogoja je treba spomniti, da je na eni strani kršitev prava Skupnosti dovolj resna, če je država članica pri izvrševanju svoje zakonodajne pristojnosti očitno in močno prekoračila omejitve, postavljene pri izvrševanju njenih pristojnosti (glej zgoraj navedeni sodbi *Brasserie du Pêcheur in Factortame*, točka 55, in *British Telecommunications*, točka 42, ter sodbo z dne 4. julija 2000 v zadevi *Haim*, C-424/97, Recueil, str. I-5123, točka 38). Če je imela na drugi strani zadevna država članica ob storitvi kršitve samo izredno omejeno diskrecijsko pravico, ali je celo ni imela, lahko že preprosta kršitev prava Skupnosti zadošča za ugotovitev obstoja dovolj resne kršitve (glej sodbo z dne 23. maja 1996 v zadevi *Hedley Lomas*, C-5/94, Recueil, str. I-2553, točka 28, in zgoraj navedeno sodbo *Haim*, točka 38).

213 Za določitev, ali obstaja dovolj resna kršitev, je treba upoštevati vse dejavnike, ki so značilni za primer, ki je bil predložen nacionalnemu sodišču. Ti dejavniki obsegajo med drugim stopnjo jasnosti in natančnosti kršenega pravila, namernost ali nenamernost storjene neizpolnitve ali povzročene škode, opravičljivost ali neopravičljivost morebitne nepravilne uporabe prava in okoliščino, da so lahko ravnanja institucije Skupnosti prispevala k sprejetju ali ohranitvi nacionalnih ukrepov ali prakse, ki nasprotujejo pravu Skupnosti (glej zgoraj navedeni sodbi *Brasserie du Pêcheur* in *Factortame*, točka 56, ter *Haim*, točki 42 in 43).

214 Vsekakor je kršitev prava Skupnosti očitno resna, kadar ni bila odpravljena kljub temu, da je bila razglašena sodba, v kateri je bila ugotovljena očitna neizpolnitev, sodba o vprašanju za predhodno odločanje ali ustaljena sodna praksa Sodišča na zadevnem področju, iz katerih izhaja, da je obravnavano ravnanje kršitev (zgoraj navedena sodba *Brasserie du Pêcheur* in *Factortame*, točka 57).

215 V tem primeru mora nacionalno sodišče pri presoji, ali je bila kršitev člena 43 ES, ki jo je storila zadevna država članica, dovolj resna, upoštevati dejstvo, da so bile na področju, kot je področje neposrednih davkov, posledice, ki izhajajo iz prostega pretoka, ki jih zagotavlja Pogodba, le postopno pojasnjene, zlasti z navedbo, ki jih je določilo Sodišče od zgoraj navedene sodbe z dne 28. januarja 1986 v zadevi *Komisija proti Franciji* naprej. Poleg tega je imelo Sodišče na področju obdavčevanja dividend, ki jih prejmejo družbe rezidentke od družb nerezidentk, šele v zgoraj navedenih sodbah *Verkooijen*, *Lenz* in *Manninen* priložnost razjasniti zahteve, ki izhajajo iz navedenega prostega pretoka, med drugim v zvezi s prostim pretokom kapitala.

216 Razen primerov, ki jih zajema Direktiva 90/435, pravo Skupnosti namreč ni izrecno določalo obveznosti države članice, da zagotovi, da se glede mehanizmov za preprečevanje ali zmanjševanje verižnega obdavčevanja ali ekonomskega dvojnega obdavčevanja dividende, ki jih rezidentom izplačajo družbe rezidentke, in dividende, ki jih izplačajo družbe nerezidentke, enako obravnavajo. Iz tega sledi, da problema, ki ga navaja ta predlog za sprejetje predhodne odločbe, Sodišče do zgoraj navedenih sodb *Verkooijen*, *Lenz* in *Manninen* v sodni praksi še ni obravnavalo.

217 Glede na te ugotovitve mora nacionalno sodišče presoditi dejavnike, ki so navedeni v točki 213 te sodbe, zlasti stopnjo jasnosti in natančnosti kršenih pravil ter opravičljivost ali neopravičljivost morebitne nepravilne uporabe prava.

218 Glede tretjega pogoja, to je glede zahteve po neposredni vzročni zvezi med kršitvijo obveznosti države in škodo, ki so jo utrpeli oškodovanci, je naloga predložitvenega sodišča, da preveri, ali zatrjevana škoda dovolj neposredno izhaja iz kršitve prava Skupnosti, da bi bila država odgovorna za njeno povrnitev (glej v tem smislu na področju zunajpogodbene odgovornosti Skupnosti sodbo z dne 4. oktobra 1979 v združenih zadevah *Dumortier frères* in drugi proti Svetu, 64/76, 113/76, 167/78, 239/78, 27/79, 28/79 in 45/79, *Recueil*, str. 3091, točka 21).

219 Razen pri pravici do odškodnine, katere neposredna podlaga je pravo Skupnosti, mora država, če so izpolnjeni ti pogoji, posledice povzročene škode odpraviti v okviru nacionalnih predpisov o odgovornosti in pogoji, ki so jih določile nacionalne zakonodaje na področju povrnitve škode, ne smejo biti manj ugodni od pogojev za podobne zahtevke, ki so nacionalne narave, in ne smejo biti oblikovani tako, da v praksi onemogajo ali preveč otežijo pridobitev odškodnine (sodba z dne 19. novembra 1991 v združenih zadevah *Francovich* in drugi, C/6/90 in C/9/90, *Recueil*, str. I/5357, točke od 41 do 43, ter zgoraj navedeni sodbi *Brasserie du Pêcheur* in *Factortame*, točka 67, in *Köbler*, točka 58).

220 Na vprašanja od šest do devet je treba torej odgovoriti, da kadar ni ureditve Skupnosti, notranji pravni red vsake države članice določa pristojna sodišča in postopkovna pravila za pravna

sredstva, ki zagotavljajo varovanje pravic, ki jih upravičenim subjektom daje pravo Skupnosti, vključno z opredelitvijo tožb, ki jih pri nacionalnih sodiščih vložijo oškodovanci. Nacionalna sodišča pa so dolžna zagotavljati, da imajo upravičeni subjekti učinkovito pravno sredstvo, ki jim omogoča, da jim je vrnjen neupravičeno obračunani davek ali s tem davkom neposredno povezani zneski, ki so bili tej državi plačani ali jih je zadržala. Glede druge škode, ki bi jo utrpela oseba zaradi kršitve prava Skupnosti, za katero je odgovorna država članica, pa je treba ugotoviti, da je ta država članica dolžna povrniti škodo, ki je bila pod pogoji iz točke 51 zgoraj navedene sodbe *Brasserie du Pêcheur* in *Factortame* povzročena posameznikom, kar pa ne izključuje tega, da je na podlagi nacionalnega prava mogoče ugotoviti odgovornost države na podlagi manj omejenih pogojev.

Zahtevek za časovno omejitev učinkov te sodbe

221 Na obravnavi je vlada Združenega kraljestva Sodišču predlagala, da bi pravo Skupnosti razlagalo tako, da nasprotuje taki nacionalni zakonodaji, kot se obravnava v postopku v glavni stvari, učinko svoje sodbe časovno omeji, in sicer celo glede tožb, ki so bile vložene pred dnevom razglasitve te sodbe.

222 V utemeljitev zahtevka ta vlada poudarja na eni strani dejstvo, da od sprejetja nacionalne zakonodaje leta 1973 njena združljivost s pravom Skupnosti ni bila nikoli izpodbijana in na drugi strani hude finančne posledice, ocenjene na 4,7 milijarde GBP (7 milijard evrov), ki bi za Združeno kraljestvo izhajale iz zahtevkov, vloženih pri predložitvenem sodišču.

223 Ta zadnje navedeni znesek izpodbijajo tožene stranke v postopku v glavni stvari, ki navajajo, da bi bila ta številka bolj verjetno med 100 milijoni in 2 milijardama GBP. Poleg tega poudarjajo, da je prav nacionalna zakonodaja res ni bila prej nikoli izpodbijana pred nacionalnimi sodišči z vidika združljivosti s členoma 43 ES in 56 ES, pa je bil njen vpliv na omejene dejavnosti predmet več pravnih sredstev.

224 Glede tega zadošča ugotovitev, da je vlada Združenega kraljestva navedla znesek, ki zajema vse tožbe, ki so jih vložile tožene stranke v postopku v glavni stvari, kot so navedene v vprašanjih za predhodno odločanje, in je tako izhajala iz predpostavke, ki se ni potrdila, da bo Sodišče na vsako od navedenih vprašanj odgovorilo tako, kot predlagajo tožene stranke v postopku v glavni stvari.

225 V teh okoliščinah se postopek glede časovne omejitve učinkov te sodbe ustavi.

Stroški

226 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališča Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (veliki senat) razsodilo:

1) Člena 43 ES in 56 ES je treba razlagati tako, da mora država članica, v kateri je glede dividend, ki so jih rezidentom izplačale družbe rezidentke, v veljavi sistem za preprečevanje in zmanjševanje verižnega obdavčevanja ali ekonomskega dvojnega obdavčevanja, priznati enako obravnavanje za dividende, ki so jih družbe nerezidentke izplačale rezidentom.

Člena 43 ES in 56 ES ne nasprotujeta zakonodaji države članice, ki določa oprostitev od davka od dohodkov pravnih oseb za dividende, ki jih družba rezidentka prejme od druge družbe rezidentke, medtem ko so s tem davkom obdavčene dividende, ki jih prejme družba rezidentka od družbe nerezidentke, v kateri ima družba rezidentka najmanj 10 % glasovalnih pravic, in v tem zadnjem primeru prizna davčni odbitek iz naslova davka, ki ga je družba

razdeljevalka dividend dejansko plačala v državi članici, v kateri je rezidentka, če davčna stopnja za tuje dividende ni višja od davčne stopnje, ki se uporablja za domače dividende, in če je davčni odbitek najmanj enak znesku, ki je bil plačan v državi članici družbe razdeljevalke dividend, in največ tolikšen kot znesek obdavčitve, ki se uporablja v državi članici družbe prejemnice dividend.

Člen 56 ES nasprotuje zakonodaji države članice, ki določa oprostitev od davka od dohodkov pravnih oseb za dividende, ki jih družba rezidentka prejme od druge družbe rezidentke, medtem ko s tem davkom obdavči dividende, ki jih družba rezidentka prejme od družbe nerezidentke, v kateri ima manj kot 10 % glasovalnih pravic, ne da bi ji priznala davčni odbitek iz naslova davka, ki ga je družba razdeljevalka dividend dejansko plačala v državi, v kateri je rezidentka.

2) Člena 43 ES in 56 ES nasprotujeta zakonodaji države članice, ki družbi rezidentki, ki je od druge družbe rezidentke prejela dividende, omogoča, da od zneska, ki ga mora kot akontacijo plačati prva družba iz naslova davka od dohodkov pravnih oseb, odbije znesek navedenega davka, ki ga je druga družba plačala kot akontacijo, medtem ko v primeru družbe rezidentke, ki je prejela dividende družbe nerezidentke, tako odbijanje ni dovoljeno glede davka, ki ustreza razdeljenemu dobičku, ki ga je slednja plačala v državi, v kateri je rezidentka.

3) Člena 43 ES in 56 ES ne nasprotujeta zakonodaji države članice, ki določa, da vsaka olajšava, ki jo uživa družba rezidentka prejemnica tujih dividend iz naslova v tujini plačane davka, zniža znesek davka od dohodkov pravnih oseb, od katerega lahko odbije davek od dohodkov pravnih oseb, ki je bil plačan kot akontacija.

Člen 43 ES nasprotuje zakonodaji države članice, ki družbi rezidentki omogoča, da na odvisne družbe rezidentke prenese znesek davka od dohodkov pravnih oseb, plačane kot akontacija, ki ga ni mogoče odbiti od davka od dohodkov pravnih oseb, ki ga mora ta prva družba plačati iz naslova danega obračunskega leta ali prejšnjih ali poznejših obračunskih let, da bi ga te odvisne družbe lahko odbile od davka od dohodkov pravnih oseb, ki so ga dolžne plačati, družbi rezidentki pa ne omogoča, da bi tak znesek prenesla na odvisne družbe nerezidentke v primeru, v katerem bi bile v tej državi članici obdavčene od dobička, ki so ga v njej ustvarile.

4) Člena 43 ES in 56 ES nasprotujeta zakonodaji države članice, ki medtem ko družbe rezidentke, ki delnišarjem razdelijo dividende, ki izhajajo iz prejetih domačih dividend, oprosti plačila akontacije davka od dohodkov pravnih oseb, daje družbam rezidentkam, ki delnišarjem razdelijo dividende, ki izhajajo iz prejetih tujih dividend, možnost, da se odločijo za ureditev, ki jim omogoča vračilo davka od dohodkov pravnih oseb, plačane kot akontacija, vendar na eni strani te družbe zavezuje, da plačajo navedeni davek kot akontacijo in da nato zahtevajo njegovo vračilo, in na drugi strani ne določa davčnega odbitka za njihove delnišarje, medtem ko bi ga ti prejeli v primeru razdelitve, ki bi jo opravila družba rezidentka na podlagi domačih dividend.

5) Člen 57(1) ES je treba razlagati tako, da kadar je pred 31. decembrom 1993 država članica sprejela zakonodajo, ki vsebuje omejitve pretoka kapitala v tretje države ali iz njih, ki jih prepoveduje člen 56 ES, in po tem datumu sprejme ukrepe, ki so, čeprav tudi pomenijo omejitve navedenega pretoka, v bistvu enaki kot v prejšnji zakonodaji ali samo zmanjšujejo ali odstranjujejo oviro za izvrševanje pravic in svobod Skupnosti, ki je bila določena v prejšnji zakonodaji, člen 56 ES ne nasprotuje temu, da se ti ukrepi uporabljajo za tretje države, kadar se uporabljajo za pretok kapitala, ki se nanaša na neposredne naložbe, tudi na naložbe v nepremičnine, ustanavljanje, opravljanje finančnih storitev ali na sprejem vrednostnih papirjev na trge kapitala. Glede na to deležev v družbi, ki niso prevzeti z namenom vzpostavitve ali ohranjanja trajnih in neposrednih gospodarskih povezav med

delni?arjem in to družbo in delni?arju ne omogo?ajo, da bi u?inkovito sodeloval pri upravljanju družbe ali njenem obvladovanju, ni mogo?e šteti za neposredne naložbe.

6) Kadar ni ureditve Skupnosti, notranji pravni red vsake države ?lanice dolo?i pristojna sodiš?a in postopkovna pravila za pravna sredstva, ki zagotavljajo varovanje pravic, ki jih upravi?enim subjektom daje pravo Skupnosti, vklju?no z opredelitvijo tožb, ki jih pri nacionalnih sodiš?ih vložijo oškodovanci. Nacionalna sodiš?a pa so dolžna zagotavljati, da imajo upravi?eni subjekti u?inkovito pravno sredstvo, ki jim omogo?a, da jim je vrnjen neupravi?eno obra?unani davek ali s tem davkom neposredno povezani zneski, ki so bili tej državi ?lanici pla?ani ali jih je zadržala. Glede druge škode, ki bi jo utrpela oseba zaradi kršitve prava Skupnosti, za katero je odgovorna država ?lanica, pa je treba ugotoviti, da je ta država ?lanica dolžna povrniti škodo, ki je bila pod pogoji iz to?ke 51 sodbe z dne 5. marca 1996 v združenih zadevah Brasserie du Pêcheur in Factortame (C?46/93 in C?48/93) povzro?ena posameznikom, kar pa ne izklju?uje tega, da je na podlagi nacionalnega prava mogo?e ugotoviti odgovornost države na podlagi manj omejujo?ih pogojev.

Podpisi

* Jezik postopka: angleš?ina.